Nr. 28 **Kesknädalal, 6. märtsil 1935 a.** **Hind 5 senti.**

RAHVALEHT

ILMUB KOLM KORDA NÄDALAS. Iga numbriga kaasas „Juturaamat".
Toimetus ja peatalitus: Tallinn, Pikk 54. Toimetaja telef. 444-78, üldine 449-90.
Tellimiste ja kuulutuste tarif 6. lhk.

17 meest pääsis eluga.

Hülgekütid Rootsis ja Saksas

Sõrwe mehed suuremalt osalt päästetud. Kütid Stokholmis ja Königsbergis. Kes on weel kadunud.

Sõrwe, 6. märts. Sõrwe sääre hülgeküttide kohta, kes möödunud nädalal Nord-Ost-tormiga liikuwal jääl Irbeni wäinast Balti merele aeti, saabus häid teateid. Teisipäewa õhtuks selgus, et 21 kadunud hülgekütist on eluga pääsenud 17. Wiiest paadist üks meeskond on sattunud Stokholmi, teine Königsbergi, kolmas Kuramaale ja neljas Wahase saarele Abruka juures. Seni puuduwad teated Sääre küla purjepaadi nr. 874 kohta, milles oli neli meest. Wiimaste saatuse üle ollakse tõsiselt mures. Kardetakse, et nad on hukkunud.

Teisipäewal otsis kadunud hülgekütte kogu päewa jäälõhkuja „Tasuja", mis sõitis Tallinnast Irbeni wäina juba esmaspäewal. Teisipäewa õhtul, pärast tagajärjetut tööd, sõitis „Tasuja" ööseks warjule Windawisse.

Ka lätlased on teinud kõik, et leida merehädalisi;

eile olid wäljas aurikud „Rota" ja "Latshplesis". Esimene neist, keda meie „Tasuja" päewal kohtas, sõitis koguni Liibawini wälja, ei leidnud Saaremaa hülgeküttidest aga jälgegi. Kesknädalal jatkatakse otsimist nii „Tasuja" kui ka Läti jäälõhkujate poolt.

Suur oli saarlaste rõõm, kui teisipäewal

saabus teade Stokholmist Mäebe küla meeste pääsemise kohta.

Mäebe mehed Albert Wakk, Peeter Wakk, Julius Põld, Juhan Gustawson ja Jüri Anto olid wäljas mootorpaadil nr. 763. Tormiga mehed olid jõudnud wälja Gotlandi saare lähedale, kust möödasõitew aurik nad peale wõttis ja Stokholmi wiis.

Sama üllataw oli

telegraafiline teade Königsbergist,

milles Türju küla mehed Julius Poobus, Juhan Jõgi, Widrik Puusepp ja neljas paadikaaslane, kelle nime ei läinud korda selgitada, teatawad, et on kõige parema terwise juures Saksamaale, Königsbergi, saabunud.

Teisipäewa õhtul selgus weel, et ka neli Salme küla hülgekütti on maale jõudnud. Meeskond pääses Wahase saarele Abruka juures.

Selle paadi — nr. 729 — meeskonda kuulusid kaitseliitu Sõrwe malewkonna pealik Johannes Kuut, Eduard Ait, Oskar Tuulik ja Aleksander Illi. Samuti selgus teisipäewal, et neil hülgekütti, kes pühapäewal jõudsid Kuramaa randa, ja keda alul lätlasteks arwati, on Sõrwe mehed Jüri Wipp, Konstantin Wapper, Aleksander Kakk ja Johannes Munt. Mehed toimetati Riiga, kus nad ka praegu on.

Nii selgus teisipäewa õhtuks 17 kadunud hülgeküti saatus, kelle elu pärast mitu päewa tõsiselt muret tunti. Rõõm Saaremaa külades oli suur, kui eile hilisõhtul teated wahwate küttide pääsemisest edasi anti. Seda rõõmu tumestab mure weel ühe paadi pärast, mille kohta pole mingeid teateid. Paadiga nr. 874 on seni kadunuks jäänud neli Sääre küla meest: Kaarel Wapper ühes poegade Konstantini ja Aleksandriga ning Aleksei Munt. Wiimase isa on ise Sõrwe päästejaama juht, kes

oma eluajal päästnud 116 inimelu.

Poja päästmiseks ei saa wana inimarmastaja merimees midagi ette wõtta, mis mõjub ümbruskonna inimestele masendawalt. Seda enam, et kadunud purjepaadi (teised olid mootorpaadid) pääsemine wõrdlemisi kahtlasena näib.

Mures ollakse ka Wintri külast wäljunud kahe paadi pärast. Eile jõudsid Sõrwe tuletorni teated, et Wintri külast 8—10 meest kahe paadiga kadunuks on jäänud. Lähemad teated nende paatide kohta puuduwad.

Wangla awaramaks!

Tallinna keskwangimajas on wõetud kasutamisele uus tiib, mida näeme ülemisel pildil (paremal). Alumisel pildil — 90-meetri pikkune koridor uues hoones, millest wiiwad uksed wangikambritesse (lähemalt 3. lhk.).

Paide rahasepad sunnitööle.

Tinast 2-kroonised, mis murdusid sõrmede wahel.

Teisipäewal oli Paide ringkonnakohtu istangul arutusel walerahategijate protsess, kus istsid süüpingil Paide elanikud August Tõnnop, Eduard Pleesi, Julius Petenberg ja Ewald Seiop; wiimaseid kahte süüdistati asja kaasteadmises.

Kohus mõistis Tõnnopi ja Pleesi 6 a. sunnitööle, Petenbergi 6 kuuks tingimisi wangi, Seiopi õigeks.

Paide jõululaadal 1933. a. detsembris A. Tõnnop ostis silgukaupmees J. Kasekännult kolm korda järgimööda suitsusilku, umbes weerandtunniliste wahegaegadega,

igakord 10 sendi eest,

kuid maksis 2-krooniste rahadega. Wiimasel ostul silgukaupmehel tuli puudus peenrahast ja ta hakkas lähemalt waatlema 2-kroonist; tuli wälja, et raha ei kõlisenud hoopis ja sõrmede wahel murdmisel painduS. Raha oli selgest tinast. Tõnnop peeti kinni ja anti politsei kätte. Ta seletas, et saanud 3 kahekroonist waleraha ühelt wenelasest-kaupmehelt, kelle juures wahetanud 10-kroonise. See oli walejutt. Selgus, et

Tõnnop oli ise rahad walmistanud kellegi Eduard Pleesi kaasabil.

Töö oli igatahes õige wilets.

Kaasteadjana wõeti wastutusele Julius Petenberg, kellele Tõnnop oli rääkinud oma rahapajast; töökoja omanikku Ewald Seiopit süüdistati selles, nagu oleks ta annud rahategemiseks tina.

Itaalia ja Abessiinia leppisid.

London, 6. märtsil. Itaalia walitsus teatas Briti walitsusele, et Itaalia ja Abessiinia wahel on saawutatud kokkulepe erapooletu tsooni loomiseks Ualuali piirkonnas, et teha tulewikus wõimatuks kokkupõrkeid piiril.

Tapmised Mandshuurias.

Tokio, 6. märtsil. Rengo agentuur teatab, et Mandshuuria linnas Pintschanis tapeti Mandshuuria politseiülem ja 10 politseinikku hiina mässuliste poolt. Peale selle on mässulised äraandlike politseinike abiga rööwinud Fengtieni prowintsi politseiülema ja rea kõrgemaid ametnikke.

Enne Litwinow, siis Simon.

London, 6. märtsil. „Daily Heraldi" diplomaatilik korrespondent teatab, et sir John Simoni sõit Moskwasse on nihkunud tahaplaanile. Nüüd kõneldawat koguni sellest, et wahest tuleb Litwinow Londoni, enne kui sir John Simon sõidab Moskwasse.

Rong tormas töölistele otsa.

Raske õnnetus Prantsusmaal.

Pariis, 6. märtsil. Teisipäewal juhtus raudteel raske katastroof. Kiirrong, mis oli sõidul täie kiirusega, tormas tiheda udu tõttu raudteetammil töötawatele töölistele otsa. Udu tõttu töölised ei märganud õigel ajal pealetormawat rongi.

Wiis töölist sai silmapilkselt surma ja kümmekond haawata. Tammil oli tööl üle 100 töölise.

Raudteekatastroofi süüdlased wangi.

Kohtuotsus Moskwas.

Moskwa, 6. märtsil. Kohus kuulutas otsuse 4. weebruari raudteeõnnetuse protsessis. Sel raudteeõnnetusel sai surma 8 ja haawata 20 isikut. Kaheksa raudteeametnikku mõisteti 10 aastaks, 5 ametnikku 1—8 aastaks wangi. Kohus ei teinud surmaotsuseid, sest kaebealused on teeninud punaarmees eeskujulikult ja on saanud oma teenete eest aumärke.

Soomes pandi maksma sterilliseerimisseadus.

Helsingi, 6. märtsil. Eilsel Soome eduskunta istangul wõeti wastu sterilliseerimise seadus. Kuigi seadus tuli kolmandale lugemisele, wõeti siiski weel elawalt sõna poolt ja wastu. Mõned kõnelejad olid seaduse wastu, teised nõudsid koguni alawäärtuslike isikute kastreerimist, suguwõime kaotamist.

Seadus näeb ette, et kurjategijaid ja waimliselt rahwa tõuterwisele kahjulikke kodanikke wõib sunniwiisil teha sigitamiswõimetuks. Seaduse poolt anti 144, wastu 14 häält.

Hitler haige.

Inglise wälisministri külaskäigu eel.

Berliin, 6. märtsil. Sõidul läbi Saarimaa külmetas ja jäi kergesti grippi riigikantsler Adolf Hitler. Hitler wiibib nüüd kodus ja arstib külmetamise tagajärgi. Et kantsler kaotas külmetamise läbi hääle, siis palus ta wälisminister von Neurathi läbi teatawaks teha inglise saadikule Berliinis, et inglise ministrite sõit Saksamaale edasi lükataks.

Von Neurath tegi Inglise saadikule otsekohe teatawaks Hitleri haigestumise. On teadmata, kui kauaks lükatakse edasi Saksa ja Inglise wälispoliitika juhtide läbirääkimised, mis pidid aset leidma Berliinis. Inglise ajakirjandus wõtab elawalt sõna Hitleri haigestumise kohta. Hitleri haigestumisega arwestades peetakse wõimatuks, et sir John Simon enne kahte nädalat sõidaks Saksamaale.

Kreeka walitsuse ultimaatum mässulistele.

24 tunni jooksul alla anda!

Ateen, 6. märtsil. Kreeka sõjaminister Condylis teatas teisipäewal mässuliste peastaabile Kreeta saarel, et ta nõuab mässuliste allaandmist 24 tunni jooksul. Kui pärast antud tähtaja möödumist ei järgne allaandmine, alustab kogu Kreeka sõjawägi [illegible] mässuliste wastu. Selleks on maa-, õhu- ja meremägi juba ette walmistatud.

Teisipäewal andis Makedoonias üks mässuliste diwisjon end walitsuswägede kätte. Bulgaaria piiril kõwendatakse sõjawägesid, kuna kardetakse, et põgenewad mässulised tungiwad Bulgaariasse.

London, 6. märtsil. Nagu Croydonist teatatakse, keelas Kreeka walitsus Briti õhuühingu lennukeil maandumise Kreeta saarel.

Sofia, 6. märtsil. Ühenduses mässuga Kreekas, suurendati tunduwalt walwet Bulgaaria-Kreeka piiril, sest kardetakse Kreeka põgenike ületulekut. Kuuldawasti ongi esimesed põgenikud Kreekast saabunud Petritshi linna.

Poiste hirmuwalitsus Falkpargis.

Rikuwad majarahu.

72-aastane majaperenaine Liisa Eplik, kelle elukoht on Falkpargi tän. nr. 29, kaebas politseile, et noored poisid rikuwad korduwalt maja- ja tänawarahu. Teisipäewa õhtul kella 5—6 paiku on nad kiwidega puruks wisanud aknaruudud, purustanud puid ja kaigastega tagunud wastu plankaeda. Niisugune müra ja kahjutegemine on nende poolt juba korduw. Poistejõugus on liikmeid üle kümne; esialgu on neist teada waid wennad Gutmannid, elukoht Falkpargi 24, Harald Kiigemägi, elukoht Falkpargi 29, keegi Moose nimeline poiss j. t.

Politsei ajus nende kaudu teiste isikuid selgitama.

Algkoolijuhataja wangi.

Raiskamine Kawastus.

Tartu, 6. märtsil. Tartu ringkonnakohus mõistis üheks aastaks wangi endise Kawastu walla Tähema algkooli juhataja Karl Pillau. Wiimane oli postiagentuuri juhatajana omandanud 100 krooni ümber agentuuri raha.

Mõne reaga wälismaalt.

• Praha, 6. märtsil. Wiimaste päewade testes on Tshehhist wälja saadetud hulk poola perekondi, kes seal juba üle 15 aasta elutsenud. Poolakate wäljasaatmist põhjendatakse kaswawa tööpuudusega mäetööstuse rajoonides.

• Moskwa, 6. märtsil. Nõukogude raudtee komissariaadi korraldusel tänawu aasta jooksul warustatakse 35 prots. wagunite pargist automaatpiduritega.

• Pariis, 6. märtsil. Prantsuse wälisminister Laval sõitis teisipäewal Lõuna-Prantsusmaale, et puhata mõned päewad wiimase aja pinewast tööst.

K. Podrätshik kohtu ees.

Narwa linnawalitsuse laimamise pärast.

Narwas ringkonnakohtu istangul oli teisipäewal arutusel end. wabside liidu tegelase Karl Podrätshiku süüdistus Narwa linnawalitsuse laimamises.

Asi sai alguse läinud aasta jaanuaris „Wõitlejas" peetud wabside miitingult, kus Podrätshik rääkis laimujutu Narwa linnawalitsuse kohta: tööbörsil antawat tööd ainult sotsidele, abilinnapea Bachmann kulutanud ebaseaduslikult 520 kr. linna raha ja tõi wälja muidki süüdistusi.

See asi oli nüüd kohtus juba 5 korda. Eelmises kohtuinstantsis Podrätshik oli mõistetud 3 nädalaks aresti.

Ka seekord Podrätshiku süüdistused linnawalitsuse wastu ei leidnud tõendust ja kinnitati end. otsus, kohaldades seda waid uuele kriminaalseadusele. Podrätshik oli kohtusse toodud wahi all; ta kaitses end ise, kuid läks wäljendustes nii kaugele, et ähwardawad tekkida uued protsessid.

„Estico" wabrik wallandas töölised.

200 inimest leiwata.

Tartu, 6. märtsil. Kunstsarwe-tööstuses „Esticos" on kõigile töölistele antud lõpuarwe. Töölisi on „Esticos" kahesaja ümber. Kaua tööseisak kestab ei ole esialgu teada. Tekkinud raskes seisukorras on tööliskond otsustanud pöörata keskwalitsuse poole.

Tööseisaku põhjused ei ole täiesti selged. Kuuldawasti on tegemist sisemiste põhjustega, kuna tööpuudus wõi üleproduktsioon töö katkestamise põhjuseks ei ole.

Ülikooli elu.

— Saksa üliõpilaskonna esindaja Tantoni asi tuleb akadeemilises kohtus arutusele 11. märtsil. Teatawasti tarwitas sakslane eestlaste kohta jämedalt-haawawaid wäljendusi.

— Üliõpilaskonna uue edustuse walimised otsustati kuulutada wälja 30.—31. märtsiks ja 1. aprilliks.

— Eesti üliõpilaste seltside liidus wõeti wastu soowiawaldus — paluda awada ülikooli juures kõneoskuse õppetool.

RINGI ÜMBER ILMA

20 koera matuseliskis. Inglismaal, Gloucesteri krahwkonnas, oli hiljuti kummaline matus. **Keegi rikas** mõisaomanik proua Andrews oli oma testamendis korralduse teinud, et tema koerad ta matusest osa peawad wõtma. Nii wiibisid siis matuseliste keskel 20 hiina kallihinnalist paleekoera, saates oma käskjannat ta wiimsel teekonnal. Kirstul oli kannikesepõimikest pärg leinalindiga, mis kandis proua Andrews lemmikkoera nime.

Siiami kuningas elab Shweitsis. Times'i teatel Siiami kuningas, kes neil päewil kirjutas alla troonist loobumise aktile, elab praegu Inglismaal ühes maamajas. Oodatakse, et kuninga wanema poolwenna printsi Anando wäike poeg kuningaks kuulutatakse ning siis tema täisealiseks saamiseni maad walitseb regent-nõukogu. Ekskuningas kawatseb suweni jääda Inglismaale, et siis jäädawalt Shweitsi elama asuda.

Teadis oma surma ette. Neil päewil suri Tegledi kiriku köstri juures, Ungaris, 80-aastane lesknaine Daranyi ja seletas, ta teadwat kindlasti, et ta wiie päewa pärast sureb. Ta tellis esmajärgulised matused, nõudes neljahobuselist surnuwankrit ja koorilaulu saateks. Kulud tasus ta oma kauaaegsest korjandusest sularahas. Waewalt kojujõudnud, warises wana naine kokku. Ta tõsteti woodisse ja täpselt wiie päewa pärast suri ta.

Poliitikamehed pangaröövlid. Chicago ametiwõimud on selgitanud suure pangarööwi, mille juures warastele 1932. a. detsembris langes saagiks 237.000 dollarit. Kuritööst olid osalisteks 40 isikut. Rööwi pea-algatajaks oli üks Chicago poliitikamees, kes oli kaastegew ka pankur Bremeri rööwimises. Wangistatu juurest leiti 200.000 dollarit, mis pärit pankuri eest makstud lunastusrahast.

Rööwis mõrsjalt loori. Ühe Lodzi kiriku altari ees põlwitas pruutpaar, et elulidduks kiriklikku õnnistust saada. Parajasti tõstis waimulik õnnistades käe, kui kirikusse sisse tormas noor naine, laps käsiwarrel. Ta jooksis mõrsja juure, lükkas selle kõrwale, rebis tal loori peast ja seda enesele pähe asetades palus õpetajat teda peigmehega laulatada. Oma sekkumist põhjendas ta sellega, et tal on peigmehelt laps. Õpetaja ei saanud tundmatu soowile arusaadawail põhjustel wastu tulla, aga ka laulatus wõistlejannaga jäi pidamata.

Surmaotsus wiie minutiga. Lühim mõrwaprotsess, mis Inglismaal iial aset leidnud, oli neil päewil Old Baileys, kuulsas Londoni kohtus. Süüalusena esines 37-aastane töötu mäekaewur nimega Robert Went. Teda süüdistati selles, et ta ühel naisel kõri oli läbi lõiganud. Went tunnistas end otsekohe süüdi, mõne minuti järele oli ka kohus oma otsuse teinud, ja Went mõisteti surma. Kaebealune wõttis otsuse naeratades wastu. Kogu protsess kestis täpselt wiis minutit.

Radzhad tellimad rahakappe. Inglise firmad, kes walmistawad pangaseife ja rahakappe eraisikutele, on wiimasel ajal üle koormatud tellimistega Indiast. Kõik India radzhad ja üksikute riiklikeste walitsejad tellimad endile teraskambreid ja rahakappe roostetamata metallidest. Põhjustatud on need tellimised mässude kartusest, kui inglased peaksid lahkuma Indiast. India radzhad on enamjaolt konserwatiiwsed inimesed ja hoiawad siiamaani oma kapitale kas puhtas kullas wõi kalliskiwides.

Kerjuste aktsiaselts. Morawska-Ostrawas, Tshehhoslowakkias, politsei awastas rühma kerjuseid, kes olid ühinenud aktsiaseltsiks. Üle kahekümne kerjuse ostsid „tamba peale" pruugitud auto. Nad jaotasid linna kwartaalideks, kus töötasid kordamisi. Laekur — ta oli ühtlasi ka autojuht — sõidutas nad warahommikul kohtadele ja õhtul, määratud tunnil tuli neile järele. Õhtul wõeti teenistus kokku, autojuht sai omale kümme protsenti, muu raha jaotati ühetasa kerjuste wahel.

Indiaanlaste mäss. Chiapas, Guatemala piiri lähedal alustasid kohalikud indiaanlased mässu. Mässajad ründasid Cancuci linna ja wallutasid selle. Paljud linnaelanikud tapeti indiaanlaste poolt. Punanahad pistsid mitmed linnahooned põlema, muuseas ka raekoja. Ühendriikide wäed on teel, et mässu maha suruda.

1934. a. uued kirjamargid. Markide kogujad on teinud statistikat möödunud aastal ilmunud uudismarkide kohta. Selgub, et neid on ilmunud kokku 1700. Kõige rikkalikumalt andis uusi posti wäärtmarke wälja Euroopa — 542 marki. Aafrika riigid laskisid wälja 392 marki, Ameerika 380, Aasia 357 ja Austraalia ülejäänud osa.

Wiis uut kuningat

„Aukõrgendused" Indias Inglise kuninga 25 a. walitsemisjuubeli puhul. — Kes on wärsked majesteedid.

Uued liikmed hõredas monarhide peres.

Käesoleva aasta maikuul saab maailm viie uue kuninga võrra rikkamaks. Buckingham-Palace'i suures peosaalis annetab Inglise kuningas Georg V oma 25 aasta valitsusjuubeli puhul viiele iseseisvalt valitsevale India vürstile kuningaau. Need viis maharadzhat saavad tulevikus õiguse diplomaatlikke esindajaid Inglise kuningakotta saata. Ümberpöördult saab ka Inglismaa viie uue kuninga valdkonnas mitte enam „High Commissioner'ide" — Kõrgete komissaride — vaid täisvolituslike saadikute kaudu esindatud olema.

Maailma rikkaim mees.

Haiderabadi nizam, seisuselt wanim India würst, on maaliline, peaaegu muinasjutuline isik. Teda peetakse maailma rikkaimaks meheks. Ta riik on nii suur nagu Itaalia ja ta isiklikku warandust hinnatakse umbkaudu sajale miljonile naelsterlingile. Pärast nimetust Haiderabadi kuningaks on ta maailma rikkaim kuningas.

Endine kitsekarjus.

Baroda gaikwar on samuti rikkam kui ta Euroopa kolleegid. Ta aastane sissetulek on 2 miljonit naelsterlingit. See rikkus on seda muinasjutulisem, et Machmud Dedi, nagu on Baroda walitseja nimi, oli weel kolmekümne aasta eest lihtne ja waene kitsekarjus. Tol ajal tõugati Baroda walitsew würst troonilt ja Machmud, würstlikust soost kitsekarjus, kes elas kauges tagakülas lihtsa mehena, toodi Dedi dünastia poolehoidjate poolt kohale ja waliti gaikwariks.

Mister A.

Kõige tuntum Euroopas on Kashmiri maharadzha. Oma asukoha tõttu Wenemaa, Hiina ja Afganistani naaber, on Kashmir üks maailma kauneimaid maid, Inglismaale suure strateegilise tähtsusega.

Aastal 1924 oli maharadzha, kes enne troonile astumist kandis lihtsat nime Sir Hari Sing, keerulisse armuluku segatud, mis kogu Inglismaad põnewuses hoidis. Warjunime all „Mister A." oli ta peategelane tuntud Robinsoni protsessis, mille jooksul selgus, et sõuk inglise pettureid oli tõusvalt maharadzhalt mitu milj. naelsterlingit wälja petnud. Arwestades kõrge seisukohaga, mille „Mister A." warsti pidi omandama, waigiti hull wäljapressimislugu wõimalikult surnuks.

Üliõpilane Oxfordist.

Noorim tulewastest kuningatest on Gwaliori maharadzha, kes alles 18-aastane. Ta oli weel kümne kuu eest üliõpilasena Oxfordis, kus üsna tublisti angloseerus. Pöördunud kodumiili, Gwaliori, tagasi, oli ta esimeseks teoks oma hindamatult kalli palee moderniseerimine, mille ta selle ajaloolisest wäärtusest hoolimata laskis ümber ehitada inglise maamõisa sarnaseks. Maharadzha wõttis oma kotta kaasa hulga sõpru Inglismaalt, kodumaise õukonna suurimaks meelepahaks. Sel põhjusel puhkes hiljuti isegi wäike rewolutsioon preestrite ja õukondlaste poolt üleskihutatud rahwas. Selle, kunstlikult tekitatud, awaliku arwamise surwe all, nägi nooruslik walitseja end sunnitud olewat kolm oma lähedast nõuandjat jälle Inglismaale tagasi saatma. Maharadzha rõõmustab wäga jällenägemisele armastatud Inglise kodumaaga, ja saabub seetõttu hulga warem kui teised India würstid juubelipidustustele Londoni.

Tarkpea.

Mysore maharadzha on kõige wähem tuntud India würste. See tuleb sellest, et ta ei skandaalidega ega sensatsioonidega endale tähelepanu pole tõmmanud. Selle eest on ta maa nii hästi walitsetud, et Mysoret üldiselt peetakse India eeskujulikumaks riigiks.

Maharadzha on praegu 36 aastat wana ja suurepärane spordimees. Ta on kahtlemata wäärikamaid kandidaate kuningaseisusele. Ta on mitte ainult India kauneimaid mehi, waid ka targa peaga ja osaw riigimees, kes juhtiwalt kaasa töötanud India uue põhiseaduse wäljatöötamisel.

Pärlidekuningas.

Mitte ainult India kuningriigi wõimumehed, ka mitmed teised Inglise troonile alluwad wähemtähtsad walitsejad riigi kaugetest troopikamaadest on lubanud osa wõtta juubelipidustustest. Nende kuulsuste seas on ka El Katari sheik Araabiast, Abdullah Ben Jasim, pärlidekuningas.

Abdullah on huwitawamaid inimesi Araabias. Tema luksuslikult sisustatud haaremis elawad kaheksakümmend neli naist. Laialdase õukonna teenistuses peetakse hulk orje. Neliskümmend orja on alaliselt ametis pärlide püüdmisega.

Tema walitsushoone toredus meenutab muinasjuttu tuhandest ja ühest ööst. Astroloogid, tantsitarid, wõlurid, narrid ja weiderdajad hoolitsewad ta ajawiite eest. Ta troon on ehitud walitud pärlidega ja trooni katusewarjult ripuwad alla hindamatult pikad pärlinöörid.

Sheik ei ole oma wäikesest riigist tänapäewani kordagi wäljunud, aga kui teda kutsuti külastama kuningat Londonis, ütles ta rõõmuga jah. Ta arwestab kindlasti sellega, et saab jälle mõne aumärgi, millistega end meelsasti ehib. Ta ise toob kuningale kingitusena kaasa „El Mekibi" — „Toreda", haruldaselt kauni pärlikee.

Reisiküsimus ei ole kerge lahendada, sest Abdullah tahab Londoni kaasa wõtta kogu oma õukonna ja kakskümmend kaheksa naist. Peale selle kardab usklik muhameedlane end nii paljude „giauride" (uskmatute) waate läbi rüwetada, sellepärast tahetakse ta paigutada Londoni ümbrusse üksildasse maakohta. Hamptoni ümbruses on praegu mitmed ametnikud tegewuses sobiwa willa otsimisega pärlidekuningale, mis ta nõuetele igati wastaks.

LAIENDAN SILMARINGI.

JOONAS HÄRJAPEA.

Mõnikord on inimesega lugu sihuke, et kui tuleb üks mõte, siis ja tast enne lahti ei saa, kuid oled järgi proowinud, kas sellest tuleb midagi wälja wõi ei. Nagu mul nende odawate raamatutega. Mõtlesin mitu päewa ja ööd, et kas raisata oma kehwast sissetulekust mõned kroonid kirjanduse peale wõi ei. Aga nagu ma olen haritud inimene, siis kohe nagu mingi wõim tagus mu sees, et osta ja osta. Olgugi et olen kingsepp, aga silmaringi laiendamine kulub mullegi ära ja igaüks teab, et elas ja oli üks suur ja kuulus mees, kes oli ka kingsepp, see Toomas Bata, ja ta pärast ehitas terwe linna, kus muud ei tehtudki kui aina saapaid, — waewalt temast oleks wõrsunud sellise elukas, kui ta poleks laiendanud oma silmaringi.

Neil kaalutlusil ma siis seadsingi ühel ilusal päewal sammud siselinna. Astusin niisama oma töölaua tagant kohe teele, ei olnud aega enam teist rõiwaidki panna — hakka selle mõne odawa raamatu pärast weel pükse wahetama. Ma ei ole sedalaadi mees, et ajan uhkust, wõi nagu öeldakse — peenutsen. Kui mul oleks käes mõõras kasja, mina küll ei mureleks selle arwel endale serwiise ega praaliks külalistega, nagu meil see kohati kombeks saanud. Armastan waba mehe elu oma teenitud pükstega, et ei oleks waja pärast wanglas unistada peenest härraselust, mis seljataga. Nii ma siis marssisin oma tööriiwais ja wilistasin tasa omaette, sest oli ilus kewadine päew ja see tõstis meeleolu.

Aga mu kalkulatsioonides oli siiski wäike wiga.

Ma ei osanud arwatagi, et see odawate raamatute müük millegi erineb tawalisest kauplemisest. Arwasin, et muudkui mine poodi, nõua seda ja seda raamatut ja preili leti taga tsuskab sulle paraja nina alla. Just nii, nagu sünnib taldanahaga ja kontsaplekkidega. Aga kui jõudsin raamatukaupluse ukse taha, siis oli selge, et mul polnud wähematki põhjust arwata, nagu oleksin mina see ainuke kirjaoskaja inimene terwes wabariigis.

Raamatukaupluses oli saba. Päris ehtne saba keerdude ja sõlmedega ja supile ulatus weel uksest wäljagi. Olge lahked!

Trügisin leti poole, et mis see minu asi on, see saba. Egas siin pole mingi kolhoos. Meil on leiba ja liha, pole millegi pärast waja seista sabas, ammugi siis mitte ka raamatute pärast. Aga too saba lõi korraga lihama.

„Kuhu sa pressid, külamees?!" karjuti läbisegi. „Mis direktorit sa siin mängid? Waata, sabaots on uksest wäljas!"

Ma ei teinud sellest wäljagi ja pressisin edasi. Aga siis hakkas mulle tulema mükse ribide wahele siit ja sealt.

„Laske professorihärra ligemale!" karjus keegi noormees. „Ta tahab osta kuke aabitsat..."

Ma ei ole ka just suu peale kukkunud, aga pean tunnistama, et see oli ka rahwas, kes sinna oli kogunenud. Üks naeris mu pükse, teine kuube, kolmas kübarat, mida hoidsin näppude wahel. Minu esiwanemate arwel tehti halba nalja ja mida enam ma püüdsin jääda seisukorra peremeheks, seda wihasemaks läks kallaletung. Jumal seda teab, kui kaugele see asi oleks läinud, aga siis teatas üks müüjanna hauataguse häälega, et odawaist raamatuist on weel järel käigest üks kosmograafia õpperaamat ja müük lõpetatakse. Rahwas hakkas walguma laiali ja selles trüginas, nagu oleksin olnud mina mingi sirüdlane, tehti mu ribidega weel saba imet.

Kui ma nii täie wurhwiga lendasin kitsast uksest tänawale — ma ei taha just usuda, et keegi tagant aitas, aga selline tunne mul oli, — põrkusin kõhtupidi kokku kellegi wanamehega, kes seisis tänawa ääres ja mõtlikult silmitses inimesi sülgawat kauplusest.

„Nii et ka sina, Brutus!" lausus mees ja sädemed ta silmanurgis köitsid mu tähelepanu.

„Mida te sellega tahate öelda?" küsisin.

„See on sihuke lendsõna," ütles mees, „kui tahetakse märkida, kui inimene teeb seda, mida temast pole oodatud..."

„Mida ma siis tegin?"

„Tahtsite osta raamatuid. Aga nagu näha, kingsepp jääb raamatute ostmisega alati jänni, nagu rätsep ratsasõiduga."

„Kust te teate, et olen kingsepp?"

„Teil on sõrmed pigised ja püksipõlwed läigiwad. Aga muuseas, armas mees, ma ei tahtnud tõgada teid, see oli mõeldud hoopis teisiti. Wõib-olla, teile oleks kulunud paar raamatut palju hädalisemalt kui neile, kes neid siit wiinud kastide kaupa. Aga meil kord juba on nii, et kes on surutud wastu seina, see on seda igal juhul. Nagu ma isegi."

„Teie ka tahtsite raamatuid?"

„Kolmandat päewa juba walwan siin ja nüüd olen lõplikult kaotanud. Müük on läbi ja mul tuleb oodata terwe aasta — kui mitte rohkem.

Ühine saatus lähendas meid ja marssisime kõrwuti mööda tänawat edasi.

„Eks ole imelik," kõneles mees, „kogu riik on täis hädalisa, et meie inimesed ei oska pidada lugu raamatust. Igasugune lugemismaterjal hallitawat kaupluste riiulil ja ei leiduwat asjahuwilist, kes seda tahaks osta. Aga nägite ise, mis täna sündis kaupluses? Kas see inimparw seal tahtis heeringaid wõi superfosfaati? Ei. Ta tahtis raamatuid. Aga öelge mulle, kuidas on wõimalik tawalisel inimesel muretseda endale raamatut? Talumees peab kohe panema mängu wasika wõi lamba, kuupalgaline wähemalt poole kuupalka, kingsepp peab kloppima alla kümme paari pooltaldu... Kirjastus trükib üht raamatut saba eksemplari ja kalkuleerib, et sellega ta peab ülal pidama mitu direktorit, terwe karja kontorijõude, siis weel musttuhat muid igasuguseid kulusid. Ja see olewat geniaalne..."

Mees nuuskas nina ja enne kui ma sain lausuda midagi, jatkas:

„Eestlasel on omapärane äripõhimõte: kui ta paneb krooni mängu, siis tahab ta homme saada tagasi selle krooni ja teise krooni puhaskasu. Aga et panna mängu saba krooni, tuhat krooni — et üldse teenida suure läbilõigu pealt, selleni meil ei küünita. Rägite, rahwas tahab raamatut, aga raamat on temale tehtud raadiumiks, mis ainult rikaste eesõigus, raamat on ahelatega kinnitatud jumal teab kust tulnud weendumuse müüride külge, nagu kuulsin lapsepõlwes kõneldawat seitsme-moosese raamatust, mis olewat kuskil keldris ahelatega seina küljes, et inimesed sellest ei saaks ammutada tarkust. Ja siis ainult kord aastas tehakse suur sheft — waadake, meie müüme odawaid raamatuid. Üksikostjale on sellest su kasu, aga raamatule kui sarnasele mitte põrmugi. Ilja jääb mulje, et ei müüda ehtsaid, koralikke raamatuid, waid mingisugust prahti alla oma hinna. Tekib wahe raamatute ja raamatute wahel — ühed, mis hallitawad 10-kroonilste hinnasedelitega kirjastuste ladudes ja teised, mis kord aastas tulewad müügile alla oma hinna. Ja olge lahked, tehke siis propagandat — raamat rahwa sekka!.."

„Siin peaks üldsuse huwides hakkama inimesi kaswatama," julgesin tähendada wahele.

„Kaswatage teie rahameelsusest rahwameelsus ja teie olete suurim geenius, keda maa kannab," sõnas wanamees. „Inimesel on sageli kalduwus saagida seda oksa, millel ta ise istub, aga siin ei aita mingisugune seletamine, enne kui oks on saetud läbi. Siis saadakse aru, aga see on hilja."

See mees meeldis mulle, oleksin temaga meeleldi westelnud kauem, kas wõi ühest paarist pooltaldadest oleksin loobunud, aga mees seletas ühe hoowiwärawa juures, et siin olewat ta elukoht ja et ta mind ei kutsunud endale külla, siis mul ka ei passinud sellest kõnelda.

RAADIO TÄNA JA HOMME

Kolmapäewal, 6. märtsil

Tallinn. 7.00 äratusmäng. 7.05 wõimlemine. 7.20 hommikkonts. 8.15—8.30 hommikpalwus (õp. Sternfeldt). 17.30 helipl. 17.45 wälismaisi päewauudiseid. 18.00 heliplaate. 18.15 kodumaisi päewauudiseid. 18.30 põllumajanduslikke teateid. 18.45 Bernhard Linde: Tshehhoslowakkia, president Masaryk'i wõitlus oma rahwa iseseiswuse eest. 19.15 Artur Rinne (bariton) laulab kuulajate soowitud laule. 19.35 agr. Herman Hansson: Wasikaliha turustamisest. 20.05 ringh. ork. konts. Lõpuks kuni kella 22.00 wana tantsumuus.

Helsingi, Lahti. 17.20—17.50 heliplaate. 19.30 Madetoja oop. „Juga". Ülek. Soome ooperist.

Stokholm, Motala. 14.30—14.50 ja 15.15—16.00 ajaw.-muus. 18.05—18.25 Björkander'i helindeid (laul, klawer). 18.45—19.45 helipl. 21.00 Puccini ooper „Tütarlaps kuldsest läänest". Ülek. Kuningl. ooperist. 23.45 tantsuplaate. 24.00—1.00 tantsumuusikat.

Riia, Madona. 16.40—17.00 läti laule helipl. 17.30—18.10 mandolini muus. 18.40—19.10 läti muus. mandol.-orkestri ettek. 20.15 kolonel Kalpaki mälestusõhtu. Kawas kõned, laulu ja ork. ettek. 21.25 Karol Schröter helipl.

Warsjaw, Kattowice. 7.50 ja 8.25 helipl. 13.05—13.50 Nina Manska kammerseksteti konts. 14.00—14.50 popul. muus. helipl. 16.45—17.30 Serebnski ork. konts. 17.45—18.00 helipl. 18.15—18.50 Sileesia laule koori ettek. 19.00—19.15 helipl. 19.45—20.07 salongmuus. helipl. 20.35—20.50 viola d'amore ettek. 21.00—21.15 ooperimuus. 22.00—22.30 Chopin'i helindite konts. 22.40—23.00 laule. 23.15—24.00 salongmuus. 0.05 helipl.

Königswusterhausen. 7.30—9.45 kontsert. 13.00—13.55 lõunakonts. 14.10—14.45 kuulsaid klawerwirtuoose (helipl.). 15.00—15.55 ajawiited. 17.00—18.45 pärastl.-konts. 18.45 raadiotehnikat. 19.00—19.30 Händel: Kaks triosonaati wiiulile, oboele ja tshembalole. 20.00—20.30 Nüüd on puhkus! Ettek. kahel klaweril. 21.45—23.00 puhkp.-ork. konts. 24.00—1.30 tantsumuus.

Wiin. 17.15—17.45 Gustaw Mahleri helindeid helipl. 18.05—19.00 waimulikku a capella-muusikat wanast ja uuest ajast. 20.30 shlaagereid. 21.05—23.10 sümfooniakonts. 23.20—23.55 sõjawäeork. konts. 0.30 sõjawäeork.-konts. jatk. 1.00—2.00 shrammelmuus.

Budapest. 18.30—19.30 helipl. 20.30—22.30 ooper „Martha". Ülek. Kuninglikust ooperist. 23.30 salongork. konts. 0.20—1.05 mustlasmuus.

Moskwa Komintern. 18.30 konts. 20.30 popul. laule.

Moskwa „Stalin". 18.30 sümf.-konts. 22.00 tantsumuus.

Neljapäewal, 7. märtsil.

Tallinn. 7.00 äratusmäng. 7.05 wõimlemine. 7.20 hommikkonts. helipl. 8.15—8.30 hommikpalwus (õp. Steinberg). 17.30 heliplaate. 17.45 wälismaisi päewauudiseid. 18.00 helipl. 18.15 kodumaisi päewauudiseid. 18.30 helipl. 18.45 soome keele tund (R. Janno). 19.15 helipl. 19.30—20.00 seminar.-abi H. Kukke: Kujutawate kunstide ja rakenduskunsti arendamiswõimalusi Eesti rahwuskultuuri seisukohalt. 20.05 pidulik konts.-aktus Tshehhi wabariigi presidendi Masaryk'i 85. a. sünnipäewa puhul. (Ülek. „Estonia" kontsertsaalist.)

Helsingi, Lahti. 17.00—18.05 ajawiitemuus. ork ettek. 18.25—19.15 flöödisoolosid. 19.15—19.35 laule (Lahti). 19.40—20.10 koorilaule (Helsingi). 20.30 ringh. ork. konts.

Stokholm, Motala. 14.30 hawaii-muusikat ja laule. 15.10—16.00 ajawiitemuus. 18.45—19.45 helipl. 20.30—21.15 kabaree. 23.00—24.00 ajawiitemuus.

Riia, Madona. 7.35 konts. 12.00—12.30 helipl. 16.00—17.00 salongmuus. 17.30—18.00 tshehhi muus. helipl. 18.30—19.00 läti laule Rahwusooperi solisti ettek. 20.20—20.35 läti laule helipl. 21.05—22.00 konts. 22.15 popul. muusikat ork. ettek. 23.00—23.30 kerge muus.

Warsjaw, Kattowice. 7.50—8.25 helipl. 13.30—14.00 koolikonts. Warsjawi filharm. ork. 14.10—14.15 koolikontserdi jatk. 16.45 17.30 „Pund ditsewad jälle Prateris". Herman'i kammerork. konts. 17.45—18.00 wiiuli ettek. 18.15—18.50 Beethoveni sonaat e-duur, op. 109 (S. Rabcewicz'i ettek). 19.00—19.15 laule. 19.45—20.07 ajawiitemuus. helipl. 20.35—20.50 helipl. 21.00—21.15 ajawiitemuus. 22.30—23.00 orkestrikonts. (auhinnatud helind Poola ringh. wõistlusest). 23.15—24.00 Kurpinski helindite konts.

Königswusterhausen. 7.30—9.45 konts. 13.00—13.55 lõunamuus. 15.00—15.55 ajawiited. 17.00—18.30 pärastl.-konts. 18.30—19.00 ettek. wiiulil ja klaweril. 20.00—23.00 Rudolf Wagner-Regeny' oop. „Sogsit". 24.00—1.30 tantsumuus.

Wiin. 17.10—17.55 helipl. 18.25—18.45 klawerikonts. 21.00—22.20 muusikat ja laule Alpidest wokaalkwarteti ja talupojakapelli ettek. 23.00—24.00 Schuberti helindeid klawerl ja instrum.-kwarteti ettek. 0.30—2.00 tantsumuus.

Budapest. 18.35—19.15 wiiulisoolosid. 19.45—20.40 koorilaule. 21.10—22.10 sümf.-ork. konts. 23.30—24.00 helipl.

Droitwich. 13.05—13.30 helipl. 13.50 ork.-konts. 15.00—16.05 uudishelipl. 17.50 helipl. 18.45 orelikonts. 19.15—20.00 ajaw.-ja tantsumuus. 0.15 kammerkonts. ja retsitatsioon. 1.15—2.00 tantsumuus.

Moskwa Komintern. 18.30 muusikat ja sõnalisi punawäele.

Moskwa „Stalin". 18.20 ooperi ülek. 22.30 tantsumuus.

SPORT

Jalgpalli liiduklassi küsimus.

Kuus meeskonda jääb?

Mäletatawasti jalgpalliliidu esindajatekogu koosolekul tõstatati, et jalgpalli liiduklassi meeskondade arwu suurendamine wõiks tulla kõne alla wast alles siis, kui randteesõidu hinda tundmalt alandatakse.

Nüüd tariifinõukogu otsustas wõimaldada sportlastele sõitu raudteel 50-protsendilise hinnaalandusega. See wõiks olla põhjuseks, et liiduklassi meeskondade arwu tõstmine saaks tulla päewakorrale.

Tartu spordiliidult saabusid wastaw soowiawaldus jalgpalliliidule — kutsuda kokku erakorraline esindajatekogu ja wõtta päewakorda see küsimus. Erakorralist esindajatekogu saab kokku kutsuda aga 1/3 liikmete nõudel. Küsimus tuleb kaalumisele arwatawasti jalgpalli liidu juhatuse lähemal koosolekul. Meeleolu näib siiski olewat seiline, et tänawu liiduklassi suurendamisest asja ei saa. Ei olewat päris selge, missugused meeskonnad senisele kuuele wõiksid tulla juurde. Selles osas saaks selgust wast tänawuste wõistluste järgi sügisel.

Jalgpalli liidul on praegu akuutseks tegewusalaks treeneri Antal Maly töö fikseerimine. Käesolewal nädalal treener tutwub praeguste mängijatega seltside harjutusruumides, tulewal nädalal tuleb lõplikult koostamisele treeneri töökawa.

Talihooaja lõpupunktid.

Esiwõistlused poksis, käsipallis, uisutamises ja jäähokis.

Eelolewal laupäewal-pühapäewal tahetakse pidada ära Eesti esiwõistlused kolmel alal: poksis, käsipalli liiduklassi lõppwõistlused ja kiiruisutamises.

Poksi esiwõistlused korraldab Tallinna Kalew oma wõimlas. Wõistlema tulewad siil meie paremad koos lootusrikaste noortega. Käsipallis on otsustawad kohtumised korwpallis Tallinna ja Tartu NMKÜ ning Kalewi ja Russi meeskondade wahel. Kiiruisutamise esiwõistlused korraldab Tartu ASK. Külmenenud ilmad arwatawasti püsiwad weel, nii et ka jäähoki meisterwõistlused saadakse wiia lõpule.

Otsustaw õhtu käsipallis.

Eelolewal pühapäewal tööliswõimlas peetaw liiduklassi esiwõistlusõhtu tuleb tähtsaim kõigist senistest, kuna selgub tõenäoliselt kaks, igal juhul aga wähemalt üks meistritiitel ja tõenäoliselt ka küsimus, kes kukub meeste korwpallis liiduklassist ringkonnaklassi.

Eesti korwpallimeistri (meestele) nime selgitamiseks lähewad lisawõistlusele kokku Tallinna ja Tartu NMKÜ meeskonnad, kes esiwõistlustel wõrdsete punktidega (6) esikohale tulles jätsid selgitamata tõelise paremusküsimuse. (Esmaspäewa õhtul peetud käsipalliliidu juhatuse koosolekul selgitas loos, et lisawõistlus — n. n. tõelik esiwõistluste finaal tuleb pidamisele Tallinnas).

Meeste korwpallis tuleb heitlus liiduklassi jäämise pärast Kalewi ja Russi wahel, kes aastaid olid meie kindlalmad meistrikandidaadid. Wõidab mängu Russ, langeb Kalew otsekohe liiduklassist wälja, wõidab Kalew, siis tuleb nende wahel weel uus kohtamine eelpooltähendatud küsimuse selgitamiseks.

Meeste wõrkpallis kohtawad Kalew ja Tall. NMKÜ. Wõidab Kalew, on ta otsekohe eesti meister, NMKÜ wõidu korral tuleb Kalewil meistritiitli selgitamiseks korraldada Eestimaa Spordiseltsiga hiljem lisamäng.

Kiiruisutamise esiwõistlused Tartus.

Akadeemilise Spordiklubi wiimasel juhatuse koosolekul otsustati Eesti kiiruisutamise esiwõistlused ära pidada 9. ja 10. märtsil Tartus, kui ilmastik wähegi lubab. Wõistlused korraldawad koos ASK ja Kalew, ning peetakse Raadi tiigi ringteel.

Riia jooksjad juba staadionil.

Juba mitu nädalat kestnud soojema ilmastiku tõttu wõimaldus läti spordiseltsil Universitas Sports'il korraldada pühapäewal esimesed kergejõustiku wälisw õistlused töölisspordi staadionil. Kawas olid waid jooksud ja neist wõttis osa ülds 35 meest. Ka naistele oli 60 m.jooks ja sellele olid end üles annud 8 naist.

Head wormi näitas 60 m. jooksul tuntud rahwusmeeskonna sprinter Krisbergs, kes eeljooksus kattis maa ajaga 7,0, (sama mis Eesti rekord). Lõppjooksus ta jäi aga kolmandaks ajaga 7,4. Esimeseks tuli tundmata suurus Malzewitsch — 7,2; teiseks Wingis — 7,4. Umbes 900 m. jooksu wõitis Witlips — 2.36,9, teine Tikans (L. U. S.) — 2.38,1. 4000 m. jooksus tuli esimeseks Osolinsch (L.U.S.) ajaga 15.57,0. 60 m. naistele kattis kiiremini Danbere, aeg 8,9.

Tartlased wõistlewad hokis.

Külmade ilmade tõttu awati ASK uisutee uuesti ja alati hoti treeningutega käesolewal nädalal kawatsetakse sulaga pooleli jäänud hokiwõistlused lõpule wiia. Osa wõtawad ASK, Kalew ja Olümpia.

Juurdeehitused keskwangimajas.

500 wangile tehti ruumi.

Moodne tiib „patareis". — Weneaegne „parask" läheb ajalukku. — Uued kawatsused keskwangimaja ümberehitamiseks.

Teisipäewal wõimaldati ajakirjanikel tutwuneda Tallinna keskwangimaja uue hoonega, milline kujutab endast seesmist tiibehitist keskwangimaja kolmeurkses hoonetebloki s.

Uue hoone ehitamine algas 1933. a. aprillikuus ja jõudis lõpule 1934. a. detsembris. Praegu on hoone juba mõnda kuud kasutamisel. See on kolmekordne ehitis, mille pikkus 90,3 meetrit. Alumisel korral asuwad wangla töökojad — trükikoda ja rätsepatöökoda, kahel ülemisel korral 56 wangikambrit, millised wõiwad mahutada kuni 352 wahialust.

Trüki- ja rätsepatöökoja ületoomisega wanast hoonest on seal wabanenud 148 kohta, nii et uue hoone püstitamisega keskwangimaja mahutuwus suurenes ülds 500 koha wõrra. Selle järgi oli ammugi wajadus, kuna kokku seal oli waid 2828 magamiskohta, wahialuste arw aga kõikus alaliselt 3400 ümber.

Uus wanglahoone oma moodsusega ei jäta midagi soowida. See pole karistus-, waid parandusasutis, millena ta ka mõeldud. Wangla koridorid on awarad ja jaotatud osadeks raudwõredega, mis wõimaldab walwurcil pidada silmas koridori kogu ta ulatuses. Wahialuste kambrid on kõrged, õhurikkad, walgust annawad laiad aknad küllaldaselt. Igas kambris on oma weeklosett, millega

kuulus „parask" on tõrjutud ajalukku.

Peale selle on kambris puhtawee kraan ühes kätepesemise wõimalusega, elektriwalgustus kaht liiki lampidega — üks magamise ajaks, teine harilikuks normaalwalgustuseks. Magamisasemed kambreis on liikuwad — ainult üht otsa pidi seina külge kinnitatud. Päewaks on wõimalus asetada neid püsti seina ääre wastawa konksu abil, nii et kambris on liikumiseks ruumi küllaldaselt. Istumiseks on taburetid, millised öösel kasutatakse woodite otsatugedeks ja sesriiete panipaigaks.

Uus hoone on püstitatud

wahialuste tööjõuga ja suurelt osalt ka wahialuste poolt walmistatud ehitusmaterjalidest.

Nii näiteks on ehitise püstitamiseks wajalikud tsementkiwid ja katusekiwid walmistatud wangimaja tööstuses. Sel teel saawutati, et hoone tuli 28 protsent wõrra eelarwes kalkuleeritud summast odawam. On seatud siise ka oma keskküte ja weeswarustus, ka elekter on oma, nii et uue hoone püstitamisega on saawutatud kokkuhoidu walwe teostamise, korrasholu ja majapidamise kulude arwes ligikaudu 25.000 krooni aastas.

Ühenduses selle hoone püstitamisega on olnud

kawatsus ümber ehitada ka keskwangimaja mereäärset korpust,

milliste kawatsuste põhjuseks peamiselt majanduslikud kaalutlused. Ümberehitus wõimaldaks suuremat kokkuhoidu remontide ja walwe alal, milline summa aastas oleks ligikaudu 30.000 krooni. Uus hoone wõiks end tasuda 7 aastaga.

UUDISENA VÄLJALASTUD PABEROSSID

SAVOY-EKSTRA

25 tükki 20 s.

enda kõrge headuse poolest ei jää maha paberossidest 25 tk.—35 senti.

Varustatud hügieenilise vatiga.

PROOVIGE!

A.S. Sirena

Peni telefoninumbriga.

Tuli kesklinna jalutama.

Wiru tänawa alul wahipostil pani politseikordnik tähele, et rahwa seas jooksis ringi peremeheta koer. Niisugust õigust penidel ei ole, et nad omapead ja suukorwita wõiwad tulla südalinna jalutama. Politseinik nägi, et koera kaelarihmal oli järgmine aadress ja telefoni number: Wabsall pst. 14—3, telef. 468—65. Nende andmete järele on politseil hõlbus selgitada ja wastutusele wõtta süüdlast koera omanikku.

Peni pärast sai protokolli ka Robert Malm, kelle elukoht on Uus tän. 16—26. Tema koer jooksis tänawal autodega wõidu ja takistas liikumist.

Prefekt karistas.

Wäike-Ameerika tänawal pani tähele 2. märtsil politseikordnik, et sõitis woorimees, kes lärmitses ja omaette rõwedasti wandus. Kui kordnik tõttas teda korrale kutsuma, pistis wintis woorimees putku. Sal Uus-Maailma tän. ühest õuewärawast sisse, hobune wankriga jäi kus seda ja teist. Kordnik wõttis siis weolooma oma hoolde ja toimetas loomakliinikusse.

Juurdlusel tehti kindlaks, et lärmitseja oli Johannes Wilbaum, 42 aastat wana, elukoht Pärnu mnt. nr 20—2. Tall.-Harju prefekt karistas teda 10 krooni rahatrahwiga wõi 3-päewase arestiga joobnudpäi awaliku rahu rikkumise eest.

Edgar Sein ja Harry Päärt tegid kõwa häält konserwatooriumi hoone läheduses 3. weebruari warahommikul, olles ise wiinastanud olekus. Prefekt karistas neid awaliku rahu rikkumise pärast kummaski 5 krooni rahatrahwiga wõi 2-päewase arestiga.

Kojamees peksis kummiwoolikuga.

Üüüürnik sai kannatada.

Armetust peksasaamisest kaebas politseile Karla Horn, kelle elukoht on Walli tän. nr. 4. Seal on ta kojamehe Hans Kingo allüürnik.

Horn on olnud Kingole abiliseks neis töis, mis wiimasel tuli teha suure maja kojamehena. Nüüd aga on Kingo otsustanud oma jõuga toime tulla ja tahtnud allüürnikust abilist ära ajada. Karla Horn rääkinud wastu, et momendil pole tal kuhugi minna, pole uut peawarju. Sellepärast kojamees lasku teda weel weidi oma juures elada.

Mehed läksid waidlema ja wihahoos haaras Hans Kingo umbes 1 meetri pikkuse kummiwooliku, millega hakkas wastast nüpeldama. Lõpuks läks Kingo naise süda halebaks; naine ütles mehele, et olgu, nüüd aitab küll...

Walus kummiwoolik on Karla Horni keha teinud üleni sini-laiguliseks. Peksetu süüdistab oma korteri peremeest kergete kehaliste wigastuste tekitamises.

Jiu-Jitsu kursus.

Moodsa enesekaitse jiu-jitsu kursuste wastu on Tallinnas olnud wõrdlemisi suur huwi. Bernh. Lepik on korraldanud 4 kursust ja kokku on need kursused kaasa teinud üle 120 inimese. Wiies kursus, algab homme, neljapäewal. Ülesandmisi wõetakse wastu kaubamajas „Sport", E. Karja tän. 18, kella 3 kuni pool 5-ni päewal. Samas saab kursuste kohta ka lähemaid teateid.

Tartu Makkabi 15-aastane.

Tartu juudi spordiselts Makkabi pühitses oma 15 a. tegewusjuubelit ja korraldas sel puhul koosviibimise koos aktuse ja sportlikke ettekannetega salla wõimlas. Makkabi juhtiwasse keskusse kuuluwad praegu Hirschberg (esimees), Lewin, Sorkin, Katz ja Murschak. Seltsi ülesanne on juudi soost noorsoo kehalise kaswatuse eest hoolitsemine. Selleks on korraldatud 3 wõimlemisgruppi — lastele, naistele ja meestele. Wanematel aastatel tegutsesid Makkabi käsipalli ja jalgpalli meeskonnad, kuna nüüd on siirdutud rohkem wõimlemisalale. Tartu Makkabisse kuulub ka tuntud kergejõustiklane Haltow.

Meie aadresslaud

Saabusid Tallinna ja peatusid wõõrastemajades:

„Grand." Karl Undrits, Tartust; Johann Mõttus, Tartust; Amalie Tietenberg, Tartust; Bruno Tietenberg, Tartust; Wassili Jegorow, Narwa-Jõesuust; Hugo Piaan, Eena wallast, Albert Lihting, Paidest.

„Euroopa." Oskar Hendriksmann, maalt; Konstantin Kaal, Tapalt; Jekabs Peris, Lätist; Wassili Treilin, Tartust; Ferdinand ja Hildegard Sassi, Tartust; Werner ja Emma Eldring, maalt; Reinhold Matsukse, Wõltsamaalt; Karl Kink, Tartust; Rudolf Mitt, maalt.

„Imperial." August Kärner, Tartust; Elena Arhipow, Narwast; Alfred ja Magda Kukk, Tartust; Nikolai Wolkow, maalt; Abram Kaplan, Tartust; Walter Grossthal, Tartust; Eduard Markus, Tartust; Arnold Rebane, Tartust; Bronislaw Pirka, Tartust; Gowsey Scheer, Wõrust; Ferdinand Truus, Tapalt; Rudolf Kiwimägi, Walgast; Martha Irbe, Riiast; Alfred Saul, maalt; Hugo Koern, kaitsewäest.

„Kuld-Lõwi." Willi-Oskar Tscherning, Riiast; Jerzy Kaplinsky, Tartust; Werner Knapke, Soomest; Angelika Skirde, Soomest.

„Ost." Sergei Skoromow, Tartust; Nikolai Krepats, Wiljandist; Rudolf Aalberg, Pärnust.

„Peetri". Mart ja Maggy Willart, Rapla wallast; Aleksander Holstein, Wäinjärwe wallast; Johann Krabbe, Kalu wallast; Wiktor ja Eliise Luht, Raplast; Peeter Kotter, Pärnust; Aleksander-Woldemar Johanson, Haapsalust; Elfriede Raesson, Wiljandist; Aleksander ja Alma Katasepp, Paidest; Haim Bell, Walgast; Jaan ja Helene Uggur, Petserist; Emil-Nikolai Kelch, Wiljandist; Abraham-Alfred Salmela, Helsingist; Hermann Kronberg, Riiast.

„Põllumeeste Kodu." August Maiste, Wiljandist; Julius Poltsepp, Tahewa wallast; Jakob Lohwart, Porkuni wallast.

„Room." Leonard Arnott, Riiast; Harry Withey, Riiast; Jairis Akelis, Riiast, Simens Perdmans, Riiast; Mihail Reinhardt, maalt.

Maailmarekorde ujumises.

Sakslanna Hanni Hölzner ujus teisipäewal 200 m. rinnuliujumises uue maailmarekordi 2.48,0. Senine kuulus europameister Martha Genengerile 2.49,0.

Hiljuti saawutusega tuli ameerika sakslane Kiefer, kes ujus 100 jardi selili 59,8 sekundiga, mis tunduwalt parem tagajärg, mis ükski ujuja seni näidanud. Tagajärge ei wõeta aga maailmarekordina, kuna sel distantsil ei registreerita seliliujumise maailmarekorde.

AUTO uudised.

Autode- ja liiklemisasjanduse näitus

mis korraldatakse Tallinnas teatawasti maikuul l. a., tõotab kujuneda suuremaks ja huwitawamaks seni Tallinnas korraldatud autonäitustest.

On tulnud rida soowiawaldusi esinemiseks rea uute sõidu- ja weoautode, mootorrataste jne. tüüpidega, missõe hinnas olewat oodata suuremaid alllatust.

Et näitus pealesselle suudaks pakkuda weel ülewaadet ehk pilti meie liiklemisasjanduse arengust ja edust, on näituse korraldajad pöördunud teedeministeeriumi ja sellele alluwate asutuste poole palwega esineda näitusel kõikide maanteede, raudteede, õhu- ja weeteede liiklemise ja ehituse aladesse puutuwate andmetega ja materjalidega. Samuti on loota huwitawaid wäljapanekuid ka turistide liikumise alal jne.

„Ajude Gümnastika" teritab mõistust.

Perekonnateateid.

Kihlatud.

Tallinna linna perekonnaseisuametis. — Joonas Kask, 29 a. merimees ja Helene Männamaa, 29 a. kodune. Mõlemad elawad alaliselt aurikul „Keila". — Woldemar Kabel, 32 a. tööline ja Juuli-Helene Kukk, 39 a. tööline. Mõlemad elawad praegu Tallinnas. — Tõnis Tikk, 24 a. maaler ja Pelageja Sillam, 27 a. lahutatud juuksur. Mõlemad elawad Tallinnas. — Erich-Johann Täht, 23 a. äriteenija ja Elfriede-Marie Düüna, 20 a. äriteenija. Mõlemad elawad Tallinnas.

Issanda-Muutmise ap.-õigeusu koguduses. — Walter Marma, 35 a. lahutatud äriteenija ja Olga Maitis, 21 a. kodune. Mõlemad elawad alaliselt Tallinnas.

Jaani koguduses. — Roman-Woldemar Tawast, 37 a. lahutatud tööline ja Elisabet Jõgi, 30 a. kodune. Peigmees elab Tallinnas, pruut Nõmmel. — Arnold Parker, 31 a. lahutatud tööline ja Meeta-Maria Ots, 32 a. lahutatud tööline. Mõlemad elawad Tallinnas.

Kaarli koguduses. — Aleksander Treimann, 27 a. hõbesepp ja Renate Dellmann, 34 a. kodune. Peigmees elab alaliselt Tallinnas, pruut Kloostri wallas Audewälja külas. — Bernard Pappel, 32 a. ärimees ja Marie Tönström, 29 a. kontoriametnik. Mõlemad elawad alaliselt Tallinnas.

Sündinud.

Tõnis ja Angela (neiuna Hiob) Rand'il — poeg Enno; Oskar-Woldemar ja Magda (neiuna Tutt) Kink's'il — tütar Helgi; Joann ja Mara-Julie-Elisabeth (neiuna Robert) Link'il — poeg Hans-Georg; Johannes-Eduard ja Julie-Wilhelmine (neiuna Abel) Pirker'il — tütar Lilja; Erich-Woldemar ja Elise-Marie (neiuna Siberg) Ahmann'il — tütar Juta; Boris ja Elena (neiuna Galahow) Matwejew'il — poeg Andrei; Georg ja Alma (neiuna Tiebemann) Randla'l — tütar Reet; Ralf-Arnold-Robert ja Hildegard-Aleksandra (neiuna Jürgens) Muldaw'l — tütar Ireene; Eduard ja Cäcilie-Pauline (neiuna Rikmann) Kotter'il — poeg Tiit-Andres; Ado ja Olga (neiuna Lauristin) Kruusmann'il — tütar Heljo; Ewald ja Marja (neiuna Oginska) Amann'il — tütar Helme; Artur-Eduard ja Elsa-Pauline (neiuna Anderson) Reiwelt'il — poeg Rolt.

Surnud.

Agripina Parison, neiuna Swezhulin 81 a. wana; Salme-Klotilde Ukrik, neiuna Wares, 80 a. wana; Juhan Näks, 45 a. wana; Alice Greil, neiuna Kask, 29 a. wana; Andi Waino, 60 a. wana; Ekaterina-Emilie Olga Brevern, 66 a. wana; Alfons Kruse (Cruse), Läti wabariigi kodanik, 50 aastat wana.

Esto rammuleem

poolelitrilistes ja liitrilistes pudelikes. Rehtna Wrgema majapidamisetooli lõpetanud tööjõudude walmistus. Wärske, puhas ja maitsew.

LEITI — KAOTATI.

Kulõketis südalinnas.

Tallinna leiubüroosse tooni Läti wälispass Mykolas Baleischis'e nimele, naisterahwa käsitask mustast siidist taskurätikuga, puudritoosiga ja muude wäiksemate asjadega, ning auto sõidunumber „A—1381".

Linna trammiosakond andis edasi asjad, mis sõitjate poolt unustatud trammiwagunitesse ja mille omanikud seni jäänud selgumata. Seal oli naisterahwa rahatasl rohkem kui kahe krooni rahaga, meesterahwa kirjud labakindad, must willane wasaku käe sõrmkinnas ja naisterahwa parema käe nahkne labakinnas.

Büroose seni toomata kaotistest registreeriti lapse beezh botikud, pandimaja punane pilet, dokumente, kindaid, kalosse, peenrahakotte ja muid wäiksemaid asju. Arwatawasti kindaga tõmmati tänawale maha südalinnas meesterahwa kuldne sõrmus aoniks kiwiga. Teadmata kuhu kaotati kolmenurkne peenrahakott ümmarguselt kuue krooni rahaga. Samuti ei tea omanik, kuhu ta kaotas kuldse käeketi, millel oli ripand pealkirjaga „Harry". Kuldne kaelakett katkise lukuga kaotati südalinnas liikudes. Weel otsitakse naisterahwa käekotti isikutunnistusega, pruuni baretti, näidendi raamatut ja muid asju.

Uued nimed.

Tallinna linna perekonnaseisuametis esitasid soowiawaldused perekonnanimede muutmiseks ja on walinud endile uuteks perekonnanimedeks:

Gittmann, Johannes-Rudolf, perek. — Saarestik. Karjus, August — Laid. Juhanow, Aleksander, perek. — Jarila. Klein, Rudolf, perek. — Tarmo. Kuulberg, Kustaw, perek. — Kallak. Meara, Anton — Riibas. Wilks, Jaan, perek. — Wilu. Saga, Aleksei — Kasemäe. Jürgens, Anette, per. Jiral. Lawenski, Karl, perek. — Lainwee. Kruberg, Woldemar, perek. — Aas. Raba, August, perek. — Salumäe. Trasberg, Aleksander — Tammjärw. Amisep, Adele-Marie, perek. — Aamisepp. Wöörmann, Jüri — Weermaa. Woolmann, Erna — Waling. Jabur (Jamburg) Eduard, perek. — Ojaste. Heinmann, Ilja, — Heinmaa. Ratka, Jakob — Nurm. Lepetem, August — Luige.

Uueks eesnimeks tahawad wõtta: Umberg, Wilhelm-August — Willem. Liim, Johannes — Willem. Jerwan, Tamara — Malle. Klein, Rudolf — Ruut. Andrejew, Artur — Ardlo. Roos, Hans-Reinhold — Ants-Rein. Heinman, Ilja — Hilja.

JAFFA

50 GR. — 60 S.

See uus, omapäraselt segatud paberossitubak peaks kõiki suitsetajaid rahuldama, sest temas peitub just see, mida suitsetajad ammu juba ihaldanud. „Jaffa" tarvitaja saavutab kokkuhoidu

10%

H. ANTON & KO.

MEREST püütakse RASWA

Hülgeküttide hädaohtlik elukutse. — Jää puudumine teeb muret. — Kawalad küttimiswiisid.

Juba mitmendat päeva hoiab meeli ärevil Sõrve hülgeküttide saatus, kes jahile minnes on sattunud liikuva jää võimusesse, mis kandis mitukümmend meest kaugele merele. Viimaste teadete järele (vt. 1. lhk.) on suurem osa kütte päästetud, kuid mitu meest on siiski veel jää võimuses. Ollakse mures nende elu pärast. Hülgeküti hädaohtliku elukutse „saladustesse“ pühendab meid allpool üks vana pranglane.

Kalurielu huwitawamaks ajajärguks on talihooajal hülgeküttimine, mis on praegu täies hoos. Käesolew hülgeküttimise hooaeg erineb aga tawalisest ilmastikuolude mõjutusel seepoolest, et hülgeküttimise wõimalused on praegu olemas ainult Riia lahes, kuna mandrilähedaste saarte kaluritel näib tänawune hülgeküttimine luhtuwat täielikult. Selle põhjuseks on

pea täielik jää puudumine.

Hülgeküttimisest ja Prangli kalurite elust jutustab allpool mõndagi huwitawat Prangli elupõline kalur Juhan Mikkow.

Jää puudub Prangli saare piirkonnas praegu käimasolewal hülgeküttimise hooajal pea täiesti. Kui puudub aga jää, siis pole ka hülgeid. Hülgeküttimise hooaeg algab talwel tawaliselt pärast hüljeste poegimist, milleks loetakse weebruarikuu algust. Poegimiseks waliwad hülged kohad, kus neil on wõimalus ronida weest jääpankadele. Sarnaseks wõimaluseks on praegu ainult Riia laht.

Meil leiduwad hülged on õieti kahesugused. Üks neist, mida tuntakse wiigeri nimetuse all, elutseb jääpankadel üksikult. Wiigeri pojad on erksad ja

wõimelised minema wette otsekohe pärast sündimist.

Teine liik meil esinewaid hülgeid tuntakse meie kalurite seas n.n. teiwahüljeste nime all. See on wäga ühiskondline loom ja elab karjakaupa jääpankadel; nende karju loetakse mõni kord sadadele.

Teibahüljeste pojad peale sündimist mõne nädala kestel pole suutelised minema wette uppumise kartusel. Alles pikema kosumise ja raswakogumise järgi jätab neid emahüljes maha. Seepärast ongi nad saanud oma nimetuse, kuna neid wõib karjakaupa maha nottida lihtsalt teibaga.

Teibahüljest peetakse wõrreldes wiigeriga laisaks ja ebaintelligentseks loomaks. Mõnikord hakkab wana teibahüljes isegi kütile wastu, tõuseb püsti, uriseb ja näitab kihwasid.

Teibahüljes on sündides walge, alles hiljem hakkab tema karw muutuma kirjuks. Nad kaswawad suureks ning püsti seistes ulatawad mehel üle pea;

raswa saab neist 6—7 puuda.

Wiigerile küttimine on aga palju raskem. Ta on wäga tähelepanelik ja elaw loom ning püssikuuli kaugusele ligipääsemine nõuab kütilt suurt osawust.

Kui puudub wõimalus hülgeküttimiseks püssi abil ja puuduwad läheduses ka teibahüljeste karjad, siis waritseb kalur hülgeid jää piirkonnas jääl. Tawaliselt on igal hülgel jääs oma auk, mille ta hoiab alaliselt lahti ja kust kaudu ta pääseb jääle puhkama. Kuna hüljes ei suuda wee all püsida õhku saamata üle weerand tunni, siis hoiab iga hüljes weel peale wäljapääsuaugu jääs omale lahti kümmekond wähemat auku hingamiseks. Seda teades

topib hülgekütt kinni kõik teised augud ja jätab wabaks ainult ühe,

jäädes sellele waritsema hingamatulewat hüljest. Tuleb august hülgepea nähtawale, kihutab hülgekütt sellesse oma kahekisalise hülgeraua, mis kinnitatud pika köie otsa. Nüüd lastakse weel hüljest ennast wäsitada, kuni ta lõpuks jää peale tõmmatakse.

Teine püügiwiis on huwitawam, kuid metsikum. Selleks kasutatakse noort hülgepoega, kelle naha külge kinnitatakse suur hülgeõng, mis nööriga otsapidi küti käes. Nüüd topitakse hülgepoeg läbi jääaugu jää alla ja jäädakse ootama. Tawaliselt ilmub wana emahüljes ning haarab oma ujumiskäpaga poja kaenlasse. Wastawalt seatud hülgeõng tungib wanal hülgel läbi naha ja ta on paratamatult määratud surmale hülgeküti löökide all. Sarnast püügiwiisi tarwitawad rohkem soomlased, meil esineb see harwa.

Minnes hülgeküttimisele, on kalurid warustatud pikkade kelk-saanidega, kus on neil kaasas

paarinädalane warustus toidu, riiete laskemoona ja muu wajalise näol.

Merejääl tõukawad nad kelku ees; sattudes lahtisele weele, sõuawad nad sellest paadiga üle ja tihedas jääsupis teewad oma kelkpaadiga „jäälõhkujat“. Nii rändawad nad, kuni satuwad hülgeparwedele. Teiseks liiklemisabinõuks merejääl on n.n. „tang“. See on 8—10 jala pikkune suusataoline kelk, millel mees jälgib hülgeid liikriga. Leides kaugemal jää piirkonnas hülge, hakkab hülgekütt end tangiga edasi ajades liikuma oma ohwri suunas.

Kuna hüljes on wäga tähelepanelik loom, siis peab hülgekütt liikuma n. n. hülgewarjendi taga, milleks on harilikult jääkühmad merejääl. Puuduwad aga need, siis kasutatakse kunstliku warjendina wibuletõmmatud walget riiet, millel keskel auk sihtimiseks. Ka hülgekütt ise on riietatud üleni walgesse.

Jõudes parajale laskekaugusele, püüab hülgekütt tabada oma ohwrile otse pähe. Kuigi ka mujale lastud kuul wõib tuua surma, põgeneb hüljes siiski enne wette ja on sedapuhku kütile kadunud. Kuna hülgel on äärmiselt teraw haistmine, siis peab sündima temale lähenemine alati alla tuule.

Hülgeküttimine on seotud ka oma hädaohuga. Nii on Prangli mees J. Mikkow olnud pealtnägijaks, kus küttidel

on tulnud ette päris korrapäraseid heitlusi hüljestega.

Nii on üks mees sattudes peale wanale teibahülgele, kes on wilksatanud parajasti auku, löönud talle pihta hülgeraua otsaga. See on wihastanud hüljest sedawõrt, et ta on ilmunud warsti uuesti jääaugus nähtawale, roninud jääle ning ajades end mehe wastu püsti, kippunud kallale. Mees löönud oma hülgeraua warre pooleks, tühjendanud ka haawlipüssist laengu, kuid waatamata sellele wajunud hüljes talle peale. Siiski pääsis kütt oma ohwri käest.

Ainsaks kaitseriistaks hülgel on tema pikad ja terawad kihwad, millega ta püüab tabada oma waenlast. Sarnases maadluses hülgega on üks Prangli mees sattudes hülgele selga, teinud läbi päris korrapärase ratsasõidu;

libedal jääl on hüljes oma terawate küüntega kaugelt liiklemiswõimelisem kui inimene.

Hüljestele kütitakse nende raswa ja naha pärast. Nende liha jäetakse tawaliselt wedelema merejääle. Ainult nooremad hülgepojad tuuakse koju ja walmistatakse praeks. Nende liha on aga wänge ja wajab enne küpsetamist tugewat kupatamist ja würtsitamist. Alles selle järele maitsewat hülgepraad paremini isegi kui wasikapraad. Rasw realiseeritakse enamalt jaolt Tallinnas ja saadakse oma 60—70 senti kg. Rasw kõlbab ka keetmiseks seebiks, kuid omab erilise lõhna. Wanemate hüljeste nahk läheb kalameestel saabaste walmistamiseks ja muuks, noorte hülgepoegade nahk, millel pehme ja weidi kräsus karw, on otsitawaks kaubaks mütsitegijatele. Praegu ei keelawat wiigeri poja nahast keegi 10 krooni.

Hülgepüügi hooaeg Prangli meestel kestab harilikkude ilmastikuoludega küünlapäewast peale märtsikuu läbi ja sageli isegi paarimiseni. Suwel on hüljest raske näha. Ta käib hingamas ja kaob wette jälle. Suuremaa mehed püüawad hüljest wähem. See on ikkagi peamiselt saarlaste erialaks. Tänawuse hülgeküttimise luhtumise tulemusena on kalurite olukord wilets, kuna ka räim on turul odaw ja ei tasu enda püüki. Wõib olla toob tuul siiski weel jääd.

Ostke kewadlilli!

See lillekaupleja Londonist oskab nähtawasti reklaami tähtsust hinnata. Tsilindris ja pärlmutternööpidega ilekülwatud ülikonnas seisab ta tänawail ja pakub oma kaupa.

Mungawabariigi lõpp.

Kreeka walitsuse otsusel kaotatakse kuulsal Athose mägestikul kõik kloostrid, kus elutses üle 15.000 munga. Pildil näeme ühte kaunist kloostrit Athose mäel, mis nüüd suletub.

›Noor-Eesti Kirjastuse‹ odav müük kuni 96 % hinnaalandusega kestab ainult 7. märtsini.

Ennenägematu odavate hindadega on müügile lastud väärtuslikumaid meie paremate kirjanikkude nagu: Tammsaare, Suitsu, Metsanurga, Mats Mõtslase, Tuglase, Lutsu, Raudseppa, Jakobsoni, Rohti, Kitzbergi, Visnapuu, Kärneri ja teiste teoseid ning paremaid tõlkeid.

Rutake, sest paljude raamatute trükid on lõpukorral ja odavest müügist järele jäänud eksemplaarid jäävad müügile ainult kaanehindadega.

Müügil **K-Ü. „RAHVAULIKOOL'I“** raamatukpl.

Harju tn. 48 ja Jaani tn. 6.

Linnast tänaseni

Kodumaal:

— Riigikohus pidas 5. märtsil Tallinnas oma esimese istungi. Riigikohtunikud olid wormiriides, talaarides.

— Haridus- ja sotsiaalminister abi dr. A. Mõttus kirjutas alla määrusele, millega suletakse Walga haigla. Walga linna haiglal on sellised suured puudused, et seda ei saa pidada rawiasutuseks.

— Saaremaa hülgekütid on ikka weel merel surmaohus, kuna Eesti jäälõhkujad ja Läti poolt appi saadetud wedurlaewad ei ole weel leidnud 17 kalurit, kes jäänud merele liikuwale jääle.

Haridus-sotsiaalministeerium teatas Tartu linnawalitsusele, et praegune Tartu tööstuskooli hoone ei ole kohane koolile ja linn peab ehitama uue koolimaja.

— Riig majandusnõukogu liikmeks waliti wabakutseliste haritlaste esindajana dr. E. Pihlak.

— Eesti kirjanike liit esitas Eesti kahekse suuremale linnale ettepaneku, et iga linn asutaks omanimelise kirjandusliku auhinna.

— Tallinna ringkonnakohus karistas n. n. „wangistamata wabadussõjalasi,“ nelja isikut, arestikaristusega 2 nädalast kuni kahe kuuni riigikorrawastaste lendlehtede lewitamise eest.

— Wiimane pikk sula on wälja meelitanud luiged, kes ilmusid Matsalu lahte.

— Wiljandis süttis põlema Johannes Juuli puutööstus. Tuli tekitas kahju 5800 krooni eest, kuna rikuti osa masinaid ja materjale.

— Harwa laewaühenduse tõttu on tung Tallinn-Helsingi lennuliinile nii suur, et ei suudeta üle wiia kõiki reisijaid.

Raja taga:

— Ungaris moodustas senine peaminister Gömbös uue walitsuse, milles kolm ministrit on uued.

— Kreekas kestawad edasi wõitlused walitsuswägede ja mässu tõstnud wäeosade wahel. Kogu Kreeta, osa Traakiat ja kagupoolne Makedoonia on mässajate käes.

— Poola kindralstaabi ülem kindral Gonsiorowsky ühes saatjatega jõudis Helsingi külaskäigule.

— Läti poolt saadetakse Tallinna, Balti juristide büroo istungile neli juristi, eesotsas kohtukoja tsiwiilosakonna esimehe Zweiniekiga.

— Ragu Istambulist teatatakse, on Tigrise jõgi ajanud üle kallaste ja uhub ära maju ja häwitab põldusid.

— Riiga jõudsid neli Eesti hülgekütti, kes merelt päästsid omal jõul Kuramaa randa ja sealt edasi toimetati Windawi.

Naljaks.

Ainus rõõm.

Wanahärra Jones lonkab waluliselt ibi tänawate.

„Mis sinuga on juhtunud?“ küsib sõber osawõtlikult.

„Jah, näed wanapoiss. Kannan kaks numbrit wäiksemaid kingi, ja seda taetawal kindlal põhjusel. Mu naine käib igal õhtul kinos, mu poeg wõiduajamistel ja mu tütar hakkas klawerimängu õppima. Ainus rõõm, mida endale wõin lubada, on see, kui õhtul kingad jalast ära tõmban.“

Tõeline armastus.

Tema: „Ma ei juuda sulle öelda, kui wäga sind armastan — tõeline armastus on tumm!“

Temale: „Ei — tõeline armastus kõneleb isaga!“

•

Tabav vastus.

„Sa ei ole tõesti mitte nii rumal, nagu sa wälja näed!“

„Just sellepoolest erinemegi ülsteisest!“

•

Naise eluaastad.

„Härra doktor, teie kui naistearst wõite küll öelda, millised on naise paremad aastad?“

„Noh, minu kogemuse järele, need on nii kümme aastat 28 ja 30 eluaasta wahel!“

•

Tunneb ennast.

„Ma ütlen teile, mis inimene te olete!“

„Jätke parem ütlemata, muidu kaeban teid auhaawamise pärast kohtusse!“

•

Pole veel lahutanud.

Üks New Yorgi perekonna-ajakirja lugejaid seadis hiljuti üles pahase küsimuse, kes ameerika filmisuurusist weel pole olnud segatud abielulahutusprotsessi.

Kirjawastuse toimetaja teadis nimetada üheainsa: kuulus filmikoer Rin-Tin-Tin...

Nii tekib uus mood.

Londoni meesmoe ilmal on sensatsioon: Walesi prints kandis oma wiimase kõne puhul sarwprille. Järelduseks oli tormijooks optikaäridele, kes ei suutnud täita määratusuurt nõuet sarwprillide järgi.

Ühenduses sellega tuleb meele teine juhtum, mis mõjutas kogu maailma meestemoodi. Kuningas Edward 7. külastas ühel päewal wihmase ilmaga Epsomi Derby' (hobuste wõiduajamist). Et mitte pükse määrida, keeras ta püksisääre alumised ääred üles. Juba järgmisel päewal wõis Londonis näha elegantseid härrasid, kel püksisääred kahekorra keeratud, rätsepad hakkasid walmistama „mansettidega“ pükse, mis tänaseni moes püsis.

Surma eineks kaetud laud.

Üks lugu Hiinast.

Hullust Hiina röövkiloost teatab „Morning Post“: Mingkwangis elas lootusetult wõlgadesse sattunud talumees Tshang. Ta ei suutnud uueks aastaks, nagu seda kõik hiinlased teewad, oma wõlgu tasuda ja nii otsustasid nad kokkuleppel naisega endid surmata.

Nad ei tahtnud aga ilma surmaeineta igawikku minna ja siis tappis proua Tshang ainsa neile weel jäänud kuke ja keetis sellest suppi, lisas aga juure arseenikut. Kui abielupaar laua taha istus, et „surmaeinet“ wõtta, kuulsid nad, kuidas bandiidid suure käraga nende tallu sisse murdsid. Kuigi mees ja naine tahtsid surra, oli neil siiski hirm lasta end tappa ja nad peitsid end röõwlite eest.

Bandiidid tungisid tühja tuppa ja olid meeletud rõõmust, leides eest kaetud laua. Nad asusid kuke kallale, sõid ka supi wiimse tilgani ja wähkresid warsti peale selle kõik krampides maas; ei kestnud kaua, kui kõik olid surnud. Nüüd tuli Tshang oma naisega peiduurkast wälja, nad otsisid bandiidid läbi ja leidsid nende juurest ligi 3600 krooni.

Politsei otsustas, et raha kuulub õigusega abielupaar Tshangile ja nii pääses talumees rahahädast. — Muinasjutuski ei wõi juhtuda kummalisemat lugu.

Botwinnik kaotas Kanile.

Moskwa maleturniir. — Kesknädalal suurmatsh Lasker-Botwinnik.

Moskwa, 6. märtsil. Teisipäewal tõi Moskwa maleturniiri 13. woor üllatuse: Moskwa meister Ilja Kan wõitis 26. käigul Botwinnikku, kes sai seega esimese kaotuse osaliseks. Kan walis tänapäewa turniiridel harwa esinewa Wiini awangu. Pärast wangerdust lipu tiiwal halwenes mustade (Botwinnik) seis ja alistumine tuli kaunis kiiresti.

Rjumin ja Lasker walisid prantsuse awangu, mis pikapeale rahunes wiigiks. See oli Rjumini esimene wiik wäliemeistriga.

Põnew oli suurmeistri Salo Flohri ja eksmaailmameistri Capablanka mäng. Keskmängus oli juba seis wiigiline, kuid Flohr ihkas wägewa pealetungiga wõitu. Ta saawutaski lisaetturi, kuid lõpuks jäi partii ikkagi wiiki. Weel tegid wiigi Lilienthal-Wera Menshik, Ragosin-Goglidse, Pirc-Alatortsew.

Lövenfish wõitis Bogatõrtshuki, Rabinowitsh wõitis Spielmanni ja Romanowski Tshehhoweri.

Rootsi meister Stahlberg mängis Lisitsõni wastu. Partii jäi pooleli katkestatud seisus, kus rootslane omab lipu kahe etturiga wastase wankri ja odamehe wastu. Partii jääb siiski wiiki, kuna Stahlberg on sunnitud andma igawest tuld.

Kesknädalal kohtawad 14. wooruks: Botwinnik-Lasker, Stahlberg-Spielmann, Capablanka-Rabinowitsh, Menshik-Flohr, Romanowski-Lilienthal, Löwenfish-Tshehhower, Rjumin-Bogatõrtshuk, Alatortsew-Kan, Goglidse-Pirc, Lisitsõn-Ragosin.

Seis pärast 13. wooru: Botwinnik 10, Flohr 9½, Lövenfish 9, Lasker 8½, Capablanka 8, Kan, Romanowski 7, Ragosin, Rabinowits, Lilinthal ja Spielmann 6½, Rjumin, Alatortsew ja Pirc 6, Stahlberg, Lisitsõn, Goglidse 5½ (kõigil katkestatud partiid), Bogatõrtshuk 4½, Tshehhowen 3½ ja Menihil 1 punkt.

Meie male.

— **Paul Keres** andis Tartus maleseltsis simultaani 19 wastasega. Tulemus 2½ tunniga +14,—1,=4.

— P. Rinne simulteerib TEMS'is (Uus tän. 2) pühap. 10 skp. kell 12 päewal, andes simultaan-seansi kõigile soowijaile. Rinne oli esimene Eesti meister (1923. a.).

— **Paul Schmidt** jun. wõitis Salja maleseltsi turniiri 100%-ga. Teisel kohal G. Friedeman. — Nagu näha, on **Paul'id** Eestis kõige kangemad maletajad. Nendega konkureeriwad Feliks'id (Kiberm., Willard), Johannes'ed (Türn, Lorup) ja Leo'd (Laurentus, Sepp, Blumenof).

Noortele kuni 19 eluaastani keelatud. . .

Karm kord Bulgaarias.

Bulgaarias alluwad nooreb kuni 19 eluaastani hulgale karmidele seadustele ja keeludele, mis riik nende suhtes maksma pannud. Näiteks ei tohi nooreb tütarlapsed ja noormehed kuni 19 eluaastani lõpuni ilma wanemate wõi teiste wastutawate täiskaswanute saateta talwel pärast kella 19, suwel peale kella 20 majast wäljuda. Edasi nad ei tohi milgi tingimusel awalikes paigus, tänawail, restoranes jne. suitsetada.

Neil on keelatud külastada ükskõik kohwikuid, baare, samuti kinosid ja teatreid — wälja arwatud Rahwusteater wõi kooli kinod — wanemate wõi teiste ülewaatajate saateta. Ka ei tohi nad osa wõtta poliitilistest koosolekutest ja nad peawad alati, kui lähewad jalutama, kandma oma kooli wormi, et igaüks näeks, et nad weel ei kuulu täiskaswanute sekka. Eksimisi nende määruste wastu karistatakse wangistusega wõi rahatrahwiga.

AINULT SEE

mis uus ja erakordne, pääseb „Rahvalehe“ veergudele. Jälgige igat „Rahvalehe“ numbrit.

MUSSOLINI ja LENINI „KOOLIPREILI."

Minewiku warjud Pariisi katusekambrites. — Naisrewolutsionäär, kes õpetas Mussolinit ja Leninit. — Igawene mässaja.

Angelika Balabanowa kirew elukäik.

Lihtne naine.

Ühe waesema linnaosa kitsastel ja sopilistel tänawatel teeb tagasihoidlikes poodides igapäew sisseoste wanem naine, kelle juures esimesel silmapilgul midagi erilist silma ei paista. Slaawi tüüpi inimesi on siin juba aastakümneid küllustes. Kuid ses laias peaaegu mehelikult waljus wene talunaise näos leegitseb silmapaar, mille torkaw pilk kuidagi köidab, jubeda tunde äratab. See naine etendas kord aastakümneid peaosa punases rewolutsioonilises liikumises, mis oma salakäikude kaudu läbi kogu Euroopa möllas, ja mängib seda teatawa määrani tänaseni.

Angelika Balabanowa tundis Leninit ja töötas temaga koos, kui Lenin weel elas tagaaetawa mässaja rahutut elu Shweitsis ja ta oli kord tiegi poolnälginud itaalia pagulase kaitsjaks, kelle nimi oli Benito Mussolini.

See praegu kuuekümne-aastane naine waatab oma kehwast, raamatute, ajalehtede ja lendlehtedega täidetud toakesest Pariisi eeslinna-hotellis tagasi elule, mis on tõeline seiklusromaan, millest aga punase niidina läbistub

wiha kõige püsiwa wastu ja otse fanaatiline häwitusiha.

Nagu paljud wana weneaja naisrewolutsionäärid, on ta jõuka kodanlise perekonna tütar, mille mugawast kodust Lõuna-Wenemaal ta aga juba noore tütarlapsena põgenes, et ohtlikul wiisil tsaaririigi terawalt walwatud piiri ületada ja Belgia ning Shweitsi ülikoolides õppida. Seal ühines ta kohe rahwuswaheliste, peaasjalikult wene marksiste ringkondades, kes tol ajal tegutsesid pea kõigi lääne ülikoolide juures. Noor naisrewolutsionäär saawutas tänu oma energilisele ja terawale waimule, kui ka üllatawale keelteoskusele, mingi juhi-taolise seisukoha, nimelt muutus ta Shweitsis keskpunktiks, kelle ümber rühmitusid hulgalised sinna põgenenud itaalia sotsialistid.

Ühel propagandakursusel, mida ta Genfis pidas itaalia ringile, torkas talle silma nälginud wälimusega, pea-

Sestsaadik kui Shveits ebameeldivate kogemuste põhjal, mis tal olid eriti sõja ajal tema erapooletule pinnale kokku voolavate igast rahvusest riigipöörajatega ja ühiskonna vaenlastega, muutus ettevaatlikumaks pelgupaigaandmises, on Prantsusmaa ja kõigepealt Pariis saanud igat laadi põgenikkude ja kodutute Mekkaks. Kummalisi kujusid võib kohata Pariisi tänavail, mineviku viirastusi, inimesi, kelle nimed, tihti küllaltki saatuslikult on märgitud nende kodumaa ajaloo raamatuisse.

[redacted]

aegu räbalais riietes noormees, kellel näis olewat tuline ind wägiwaldse rewolutsiooni ideede wastu. Angelika kutsus noormehe oma juure ja küsis talt — ta jutustab seda lugu tänapäew tihti ise wihase mõnuga — mis noormees Shweitsis tahab peale hakata ja kas ta teda ei saaks aidata.

Töötu müürisepp.

„Mind ei saa ja kuidagi aidata, olen müürsepp, mul pole tööd, ega lootustki seda leida. Ma ei tea tõesti mitte, mis minust saab. . ."

„Ära lase pead norgu. Sul on kindlasti mõned tutwused wõi wähemalt plaanid".

Noormees lõi pettunult käega: „Jah, mul oleks wõimalus üht sotsialistlikku broshüüri, mis Milanos tahetakse saada, saksa keelest itaalia keelde tõlkida. Aga ma oskan ainult kakskümmend sõna saksa keelt".

„Mina mõistan saksa keelt, seltsimees, ja ma aitan sind heameelega. Muide, kuidas su nimi on?"

„Mu nimi on Benito Mussolini".

Sellest tunnist peale ühendas wenelannat ja itaallast tihe sõprus ja

Balabanowa järgnes hiljem Mussolinile Itaaliasse

ja sai ta sekretäriks „Avanti" toimetuses. Ta jäi selleks kuni 1914. aastani.

Kui siis kõmas maailmasõja esimene äike ja Mussolini kiiresti marksistliku ideoloogia udust leidis teed rahwusliku mõtte juure, mille ta aastakümme hiljem Itaalias wõidukalt pidi teostama, hülgas fanaatiline wenelanna ta ja on sestsaadik Duce wihaseim waenlane. Balabanowa pöördus tagasi Shweitsi ja astus seal lähemale Leninile, kellega ta juba aastaid warem, samuti kummalisel wiisil oli tutwunenud .

Pärastine punase Wenemaa walitseja ilmus nimelt ühel õhtul äkki ühele Balabanowa poolt juhatatud kursusele Lausanne'is ja nimelt kursusele, mida peeti noortele tütarlastele. Kui Balabanowa talt hämmastunult küsis, mida ta õieti sealt otsib,

seletas Lenin kohmetult, ta pidawat lähemal ajal saksakeelse kõne pidama

ja olewat kuulnud, et seltsimees Angelika ewib eriti mõjuwa meetodi oma õpilastele awaliku kõne pidamise kunsti õpetada.

„Ja tõesti", ütles Angelika Balabanowa naeratades, „seltsimees õppis kõnelemisekunsti üsna hästi ära, kuigi ta tol korral oma esimeses kõnes peatuma jäi ja mõttelõnga kaotas".

„Diplomaatilised ülesanded".

Koos Lenini, Plehanowi, Zinowjewi ja Trotskiga ajutas Balabanowa warsti pärast sõja puhkemist Shweitsis niinimetatud Zimmerwaldi liikumise „imperialistliku" sõja wastu wõitlemiseks, mis hiljem üle läks weel terawamaks Kienthali liikumiseks — mille asemele omakorda 1919. a. astus Moskwas asutatud kolmas internatsionaal.

Balabanowa kuulus nende wäljawalitud enamlaste hulka, kes Lenini juhtimisel läbi Saksamaa Wenemaale saadeti. Pärast enamlise rewolutsiooni wõitu

külwati wana wõitlejanna muidugi auawaldustega üle.

Ta sai kolmanda internatsionaali peasekretäriks ja „Punane tsaar" ise saatis teda mitmel korral diplomaatiliste ülesannetega wälismaale, kus ta näiteks Stokholmis pikemat aega kuulsa naissaadiku Kollontaiga, enamlise moeluninganna ja eludaamiga koos töötas.

Nüüd oleks Angelika Balabanowa wõinud end tunda oma soowide eesmärgil. Idee, mille eest ta oma noorusest saadik oli wõidelnud ja elanud, oli were ja hirmu abil maailma suurimas riigis piiramata walitsusele pääsenud, tema ise oli punase paradiisi kõrgemaid aukandjaid.

Veel ikka mässaja.

Kuid see igawene eitaja ei suutnud leppida nüüdki. Juba mõni aasta pärast oma wõidukat saabumist Peterburi, sattus ta terawasse wastollu Nõukogude Liidu walitsewate wõimudega, ja pidi, et mitte jagada paljude kaaswõitlejate saatust ja kaduda Siberi jäisekele lagendikkudele, teistkordselt üle piiri kodumaalt põgenema, tsheka nuuskurid kannul.

Sestsaadik elab Balabanowa, nagu paljud teised tema- ja temataoliste poolt wälja aetud „walged" emigrandina Pariisis. Wäliselt elab ta tagasihoidliku wäikekodanlase elu, kuid selle kõrwal on ta jäänud wanaks õõnestajaks ja mässajaks. Ta koondab oma ümber peaasjalikult antifashistlikke itaallasi, kellest paljud tuhanded Prantsusmaal warjupaika leidnud. Ja nagu omal ajal koos mehega, kes tänapäewa Palazzo Veneziast walitseb nüt Itaaliat, toimetab ta jällegi „Avanti'it", küll mitte enam Milano ajalehepalees, waid wiletsas katusekambrikeses.

Angelika Balabanowa on wäga tark naine. Wõib eeldada, et ta nüüd, tagasiwaate hetkil, äratundmisele jõuab, kui iganud ja kahwatu on asi, mille eest ta wõidelnud ja weelgi wõitleb. Et uus aeg on lasknud kerkida uutel ideedel. Wõib olla on ta aga tõesti doktrinäärne, nagu paljud kodututest pagulastest, et weelgi usub ammuloojunud üheksateistkümnenda sajandi ideede wõidusse. Minewikuwiirastused hulguwad ju päise päewa ajal Pariisi tänawail ringi. . .

„Lõbus lesk" filmis.

Pariisi „suur wõlur", nagu nimetawad wälismaa ajalehed Maurice Chevalier'd, ja inglise filmitäht Jeanette MacDonald teewad nüüd wõidukäiku oma uue filmiga „Lõbus lesk", mis saawutanud esimestel ekraanidel suure edu.

Itaalia kroonprints Umberto

sõitis sõjawäeüksustega Ida-Aafrikasse kaasa ja wõtab nähtawa elawusega osa konfliktist Abessiinia ja Itaalia wahel. Pildil on troonipärija tabatud momendil, mil ta wõtab wastu mustale mandrile saadetud sõjawäe paraadi.

„Perekonnalehe"

sõbraks muutute 1. jutust.

Kalewite jälgedes.

Maapoiss tuuseldas rammumehi.

Eesti raskejõustiku algaastad. — Tõnis Erwin kuulsaid maadlejaid loopimas.

Eesti rahvale on juba kauge muinas mineviku päevil omane olnud sport, nagu seda mõisteti tol ajal. Kalevipoeg, Suur Tõll ja teised muinaskangelased oma eluaja kestel sooritasid mitmesuguseid vägitükke, mida meie võiksime ümber nimetada „sportlikeks numbreiks". Rahvale, kes oma luulemaailmas sünnitas need vägilased, oli hingeeluliselt omane v õ i s t e l d a oskuses ja jõus.

See rahva sisemine tung, mis oli leidnud väljendust luulemaailmas, sai tegelikus elus kord tõeks. 19. ja 20. sajandi vahetusel sirgusid Eestis kalevid ja tõllid, kelle rammule pidi võõras veri alla vanduma. Need mehed alustasid Eesti spordi ajalugu ja selle esimesed leheküljed olid sangarlikud ja kuulsusrikkad. „Nad olid tublid ja toredad mehed, kellele tagant järgi mõnus on mõtelda", ütlevad nende kaasaegsed.

Eesti spordi ajaloo esimeste peatükkide huvides on tarvilik, et trükisõnas leiaksid avaldamist nende meeste nimed ja teod. Selle kirjutuse koostamiseks oleme saanud kasutada vana maadlus- ja tõsteveterani Tõnu V i l d e m a n n i käsikirjalist kogu; ühes sellega palju muud materjali sõnas ja pildis, mis seni pole avaldamist leidnud.

„Raskete pommide maast lahti tõstmine, nende käe peal wõidu hoidmine ja muul wiisil kehalise jõu ülesnäitamine", oli esimesi, awalikult harrastatawaid spordialasid Eestis, nagu jutustawad wanad kirjad „jõukarastamisest ja jõustiku-pidudest". Ühes ülewaatlikus spordikirjas aastal 1902, kui Eesti raskejõustik oli juba tosin aastaid wana, kirjeldatakse selle algaastaid järgmiselt:

„Esimest tähelepanemist jõustiku peale kodumaal juhatasid küll aastal 1889 Tallinnast läbireisijad Saksa jõukangelased L o m b e r g ja L e i t n e r. Hiljem ka weel mitmed teised, nagu Emil F o s s, wennaksed R a s s o d, W a h l u n d ja J o h a n s o n ning mitmed teised, kelle järele tugewamad nooremad mehed oma kehajõudu raudkuulide tõstmisega harjutama hakkasid. Hoogu ja nagu tagakihutust uuele asjale andis üks awalik wõidutõstmine, mida aastal 1890 „Lootuse" selts oma suwisel rahwapidul toime pani.

Siin nähti, et harjutustega kaswatatud wõim ka suuremast kehalisest tugewusest üle käib, sest hulga wõitlejate seast, kellest mõned päris hiiglased näisid, jäid siiski paremateks tõstjateks kaks wäiksest (wähema kaswuga! Toim.), aga siiski wäljatöötatud lihastega noormeest: W a i n ja B ö e s b e r g, wiimasele sai wõit, hõbe taskukell, osaks.

Selle järele hakkas jõustik Tallinna Eesti piirkondades ruttu laiali lagunema. Järgmisel aastal „Lootuse" rahwapidul ei puudunud kui tõmbewägi mitte üksi wõidutõstmine, waid hra Böesberg astus juba kui „jõukunstnik" mitmesuguste tõstetega awalikult üles. Wõidutõstmisest ei lastud tewa kui minewa aastast wõitjat mitte osa wõtta; wõit, kuld-taskukell, sai ühe Harjumaa koolmeistrile hra K a l d e l e. Peale nimetatud Kalde olid tõstmise wõitlusest mitmed osawõtjad kaugemalt Eestimaalt kokku tulnud. Tallinnas hakkas jõustik sestsaadik sagedamalt näitelawale ilmuma, aga ka wäljaspool Tallinnat: Haapsalus, Kärdlas, Narwas, Rakweres jne. astuwad Böesberg ja Wain jõukangelastena awalikult üles."

Teised „wõõramaa" jõumehed, kes oma wägitegudega andsid tolleaegsele spordi waimuga eesti noormeestele õhutust nende numbrite järeletegemisele, olid Wene jõumehed S t u p i n, S n a m e n s k i, itaalia rammumees Z e m - P a p i j. t.

Jõumehed tsirkuses kutsusid rahwast üles nendega wõistlema

nii tõstmises kui ka maadlemises. Autasuks panid nad raha wälja üsna suured summad — 100, 200 ja 500 rubla. Alul ei leidunud kedagi, kel oleks julgust olnud „oma nahka turule wiia". Waadati, imestati ja awaldati kiitust.

See oli aeg, mil Eesti oma wägimeeste rammu oli alles lihakseisse kogunemas, ei wõinud weel keegi aimata, et oma naabruses wõrsuwad mehed, kes wõõraste jõukangelaste seljad lugematul korral prügiseks teewad ja Eesti nime laiale maailmale kuulsuses ja aus tutwustawad. Ei tuntud weel oma jõudu ja wõõraste kohta eietati igasuguseid wõimalikke ja wõimatuid lugusid.

Räägiti, et kuulus sakslane Emil Foss olewat kahe käega tõstnud 12 puuda ja paremaga 7. Sadamas pidanud ta kinni laewa, millele oli sisse pandud täisaur. „Krubeller" (laewakruwi) tuisanud küll wett wastu laewast, laewaseinad wärisenud kokkulangemiseni, kuid meresõiduk pole siiski saanud tolligi edasi. Nõnda wägew olnud jõumees.

Emil Foss olewat ka rammu katsunud Wenemaa keisri Aleksander 3.-ga,

kellel olnud ka palju jumalast antud rammu ihuliikmeis. Maadlus nende wahel jäänud pooleli. Keisrile aga meeldinud tugew wastane, kellele ta annetanud kuldse rinnamärgi mälestuseks wõistluse üle. Mõistagi, et niisugused jutud saksa jõukangelasest tegid otse imeinimese.

Edasi räägiti sellest, kuidas selliseid mehemürakad sirguwad. Leidus niisuguseid tarku, kes teadsid, et Saksamaal toidetakse jõumehi imesöökide-jookidega, mis andwat neile ebainimliku rammu. Ka olewat seal kool, kus neid juba maast-madalast kaswatatakse, harjutatakse raskete asjade tõstmisega ja pannakse omawahel rassima. Muul wiisil ei olewat wõimalik nii suure jõuhulga kogunemine ühesse inimkehasse. Üks kawal harjutamisewiis olewat näit. järgmine.

Mees hakkab iga päew tõstma noort wasikat;

haarab sülle ja kõnnib ringi. Nii kuidas wõtab wasikas kaalu juure, kaswab ka tõstja jõud. Kui wasikast on saanud juba suur härg, tõstab mees ta oma turjale, nagu tegi esimesel päewal. Rammu on tulnud ihuliikmeisse kord-korralt ja otse märkamatult. Harilik mees niisuguse härjatõstja käes on nüüd nagu talukoonal.

Neil lugudel, mida jutustati suust suhu ja kuulati juures õhinas, oli mõjuw tähendus raskespordi arendamise alal. Agaramad noormehed asusid ka harjutama, nagu neil tol ajal teadmisi oli selle kohta. Esimesed tõsteabinõud olid kaalupommid, mida hoiti oma ees wäljasirutatud käel, wisati maast üles wõi tõugati õlalt.

1892. aasta juunikuul wõisid aga spordihuwilised näha, et adra taga kaswanud eesti rammu ja sitkus erilise süstemaatiliste harjutusteta ja wõistluskogemusteta wõis kujuneda wääriliseks wastaseks wälismaa jõukangelastele. Wene maadleja ja tõstja Stupin oli kuskil seltskonnas kiidelnud, et tema olewat wägewaim rammumees Balti kubermangudes. Ciniselli tsirkuses Tallinnas esinedes lubas ta sellele mehele pealtwaatajate seast

200 rubla, kes talle 10 minutit wastu sunnib pidada.

Tolleaegne Wigala mõisa parun otsustas suure suuga wenelast pisut õpetada ning tõi Tallinna noormehe, kelle nimi oli Tõnis E r w i n. Wiimane oli pärit Wigala wallast ja oma elukoha ümbruskonnas tuntud wõitmata rammumehena.

Kolm õhtut järgimööda panid tsirkusareenil Stupin ja Erwin rinnad kokku, ja igakord jäid wõistlused otsustamata. Stupin ei suutnud kuidagi eesti talumehest jagu saada, kellel oli otse karujõud. Tõnisel polnud aga oskust maadlejat seljatada, kuigi wiimane sai tema käest tublisti pigistada. Stupinil kadus isu Tallinnas esinemisi jatkata ja ta sõitis ära.

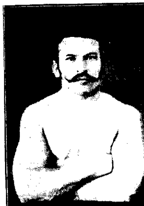

Böesberg oma õitseajal.

Nüüd tunnistati Wigala walla mees Tõnis Erwin Wene rammumehe wõitjaks ja paluti jääda Stupini asemele tsirkuse rammumeheks, kelle jõudu rahwas imetleb. Nagu mäletatakse, esineski Tõnis Erwin paar nädalat, tõstis raskusi, ja wõitles teiste eesti meestega, kes olid tema wastu wälja astunud. Omakord lubas ta wõitjale 200 rubla, mida keegi ei suutnud omandada.

Kes oli see mees, kes päris eesti esimese awalikult esinenud jõukangelase loorberid?

Ta sündis Läänemaal, Welise wallas, 10. nowembril 1863. a. taluperemehe pojana. Koolihariduse sai kohalikus wallakoolis. Wäikene kirjatarkus käes, hakkas ta tööle isatalus. Põllutöö kõrwal tegi ta puutööd, hiljem oli omal käel ehitusmeistriks taluhoonete ehitamisel.

Juba noorusest tunti Tõnis Erwinit kui suure rammuga meest. Kuna prantsuse

maadlust maarahwas ei tunnud, heidedi wanas eesti sülitsi-maadluses. Weeti wägikaigast, tõsteti raskeid kiwe ja pingutati sõrmekooku. Neil aladel polnud Tõnis Erwinil kodunurgas wastast, kuigi ta oli alles noormees ja talle wastasteks seati tugewad, täiskaswanud mehed.

Kui Tõnis Erwin oli 18 aastat wana, tuli tal sooritada nitõelda „simultaanmaadlus" kahekümne tugewa wastasega. Kaplas peetawa laada tõttu oli Raiküla kõrtsis palju inimesi koos, kes kihutasid Erwini oma wastu wõitlema ja jõudu näitama.

Waliti wälja kakskümmend tugewamat meest,

seati ritta ja kuued wisati nurka. Erwin tõmbas rea otsast esimese mehe omaga rinnutsi kokku ja wähese waewaga keeras seljali. Kassimine kestis kemale, waid tõmbab ligemale, nagu maumbes tund aega ja siis oli Erwini Welisest pärit rammumehe alla langenud wiimane kahekümnest wastasest.

Teine lugu, mis ilmutas Erwini suurt jõudu, juhtus hiljem tema kodukohas. Seal ehitasid 50 wenelast-müürseppa ja muud töölist Welise weneusu koguduse kirikut. Wenelased tahtnud sõrmekoogu wedamises jõudu proowida kange poisiga, kellest jutud ka nende kõrwu olid ulatunud. Kaasaegsed on jutustanud, et Erwin tõmbanud kõigil sõrmed lahti, nagu „silgu niisad".

Wenelased otsustasid eesti talumehele kätte maksta ja hakkasid temaga tüli norima. Hoolimata sellest, et 50 meest oli ühe wastu, jäi ikkagi see üks wõitjaks. Sest ka kaklemine ei olnud Erwinile sugugi tundmatu ala. Wene preester pidi järgmisel päewal suure südamewaluga nägema, et waid mõned üksikud kirikuehitajad wenelased olid ilmunud töökohale. Teised parandasid kodus haawu ja sunasid eesti wägilast. Preester saatis Tallinnasse prokurörile telegrammi, paludes politseid wastutusele wõtta eesti talumeest Tõnis Erwinit, pärit Welise wallast, kirikuehitajate wigastamises ja peksmises. Tallinnast oligi saadetud üks politseiametnik asjalugu uurima. Lõpptagajärg kujunes aga eesti rammumehele kasuks. Kohus ei wõtnud seda kakelusjelugu üldse arutusele, kuna prokurör seletas juurdlusmaterjali läbiwaadanult, et iialgi ei wõi üks mees wiiekümnele mehele liiga teha, kui tal ka „lõukoera jõud oleks".

Tõnis Erwinil olid saawutused, mida teised jõumehed nii naljalt järele ei teinud. Ilma eriliste harjutusteta tõstis ta maast üles 16 puuda kahe käega, pannes teiba läbi kaalupommide. Oma turjale on ta suutnud wõtta 44-puudalise raskuse. Nii oli tal

kerge asi harilikku hobust üles tõsta.

Ühe käega suutis ta rebida 5 puuda.

Tema esinemise ajal Cinisellí tsirkuses oli tema suuremaks wastaseks J. Kandimaa, J. Pjaffi õlletehase wäljawedaja. Tema suutis Erwinile kõige kauem wastu pidada, ning arwati seega jõu poolest teiseks eesti rammumeheks. Hiljem wõitles Erwin ka Georg Lurich'iga, kus wiimane ta seljatas. Hoolimata enda suurest jõust, langes Erwin Lurichi osawate maadluswõtete ohwriks. Nende wahel pidi olema ka sihweitsi wõõwõitlus, kuid Lurich loobus sellest, wabandades, et ta weel ei tundwat hästi seda wõitluswiisi.

Kuigi Tõnis Erwin awalikult palju ei esinenud ja kauemat aega süstemaatilist treeningut ei teinud, suutis ta oma loodusliku karujõuga suurt tähelepanu äratada tolleaegses nooresspordirahwa peres. „Welise karu" wõimas esinemine wälismaa jõumeeste wastu näitas teistele eesti raskejõustiklastele, et hea tahtmise ja wisaduse abil wõib eestlane julgesti wastu astuda wõõrastele rammumeestele. Tõnis Erwin oli äratanud selle uinuwa jõu, mis Kalewi ja Suur Tõllu päewist saadik magas eesti kangete meeste weres.

Esimese eesti tsirkuse rammumehe elulõpp oli kurb. 1906. aastal lasti ta maha wene karistussalga poolt Märjamaa kiriku juures, magasiaida seina ääres. Talle pandi süüks osawõtt 1905. aasta massulisest liikumisest. Tõnis Erwinil oli 3 poega, kellest ükski aga ei ole ilmutanud iseäralikku wäljapaistwust spordi alal.

(Järgneb.)

Berliini—olümpiamängudele!

Eeltööd Berliinis. — Sportlaste elamud. — Eestlaste olümpiasõitu organiseerib TSK, sõitjate registreerimine algab.

Olümpiamängudele! See hüüdsõna jääb ligi pooleiseks aastaks aluutsemaks spordi maailmas. Olümpiamängude tähtsus aasta-aastalt tõuseb. Pinnemus, mis walitses Oslo kongressigi ümber 1940. a. mängude asjus, tõendab seda. Diplomaadid lähewad tulle, küsimusest tehakse rippuwaiks poliitilised suhted riikide wahel.

On ette kindel, et Berliini olümpiamängud kujunewad suurejooneliseimaks kõigist seniolnuist. Sakslaste põhjalik korraldustöö lobus ja propaganda wälismail on seninähtamatu.

Olümpiastaadioni ja olümpiaküla ehitustööd arenewad hoogsalt ja jõuawad suweks lõpule. Kui kõik on walmis, on Lääne-Berliinis eriline spordisaar. Kõigepealt suur staadion, kuhu mahub 102.000 pealtwaatajat, ja mille sisepindala on 75×105 mtr. Rada on 400 m. pikk. Staadionil on kaheksa hüppekohta, kaks odawiske hoorada, sama palju kuulitõuke kohti, kuus heiteringi kettaheitjaile. Wõistlejate riietumisruumid asuwad wasakpoolse tribüüni all.

Üldse on staadioni suures 49 hoonet kuues grupis. Sinna kuuluwad pesemise, masaashi ja kohwiku ruumid jne. Kõigist neist pääseb staadioni keskwäljale tunneli kaudu. Staadioni lõunapoolsel küljel tribüünil asuwad esindajate-auküaliste kohad, kõrwal palgad wõistlejaile ja neist ülalpool keskel on 800 istekohta ajakirjanikele. Korraldaw komitee on juba nüüd pööranud wälismaade olümpiakomiteede poole, paludes täpseid andmeid ajakirjanike arwu kohta, kes sõidawad Berliini, et piiratud arwu kohtadele kõiki ära mahutada. Eesti lehemeeste kohta teated koguneswad 1. aprilliks s. a.

Staadionist põhja pool asub uus ujumisbassein 5×20 mtr. ja selle juures basjein wettehüppajaile 20×20 mtr. Samas on eri tribüünid 12.000 pealtwaatajale.

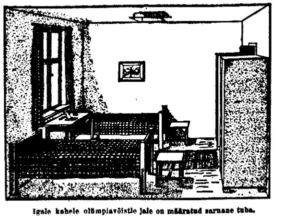

Igale kahele olümpiavõistle jale on määratud sarnane tuba.

Wõistlejate küla asub Döberitzis, kuhu sportlased elama peawad asuma kindlale rezhiimile allistudes. Üksikud riigid kuuldawasti et taha asuda Döberitzi, kuid need, kes arwestawad rahaliste wäljaminekutega ja pooldawad kindlat korda, asuwad sakslaste arwates kindlasti Döberitzi, kuna pealegi seal on ka harjutuswäljad. Wõistlejate elamud asuwad meeldiwas puiestikümbruses. Elamud olümpiakülas on 10- ja 12-toalised, igas toas kaks woodit. Peale üksiktubade on igas majas ühine saal, pesemisruumid jne. Juuresolew pilt kujutab tuba, milline osaks saab ka meie sportlasile paari kaupa tulewa aasta augustis.

Aasta alul algas olümpiapääsmete eelmüük ja seni on juba pääsmeid müüdud ära 300.000 saksa marga eest. Pääsmete ettetellimine teostub ka Eesti spordikeskkohtade kaudu. Hinnad on: staadionipass, pääs kõigile wõistlusile staadionil maksab 1. koht 100 rm. (ligi 150 kr.), 2. koht 60 rm. ja 3. koht 40 rm. Teised pääsmed, üksikala wõistlusile, lastakse müügile 1. juulist k. a.

Tallinna spordipressi klubi on wõtnud oma üritusels

ekskursiooni korraldamise Berliini olümpiamängudele.

TSK palub kõiki, kes kawatsewad kaasa teha spordisõidu Berliini tulewal aastal, teatada sellest kirjalikult ühes oma aadressiga kuni 1. maini Tallinna Spordipressi Klubile, postkast 70, Tallinn. Eelregistreerimine ei ole weel siduw.

TSK praegu hangib andmeid palju on sõiduga seoses kulusid üksikul sõitjal. Esialgsete andmete järgi läheb sõit maksma 250—300 krooni koos korteri, ülalpidamise ja pääsmeiga (osaliselt). Täpsemad andmed awaldab TSK juunis „Olümpialehe" järgmises numbris.

Esimene number „Olümpialehte" on praegu müügil. Selles läti spordiajakirjanik P. Polis kirjutab muuseas, kuidas Lätis organiseeritakse olümpiasõitu. Sõidukuludeks wõimaldab Läti spordiorganisatsioonide liit koguda oma weeringud erifondi, alates 1. nowembrist 1934 kuni 1. juunini 1935. iga kuu 8 latti ja 1. juunist 1935. kuni 1. juulini 1936. a. 12 latti kuus.

Olümpiakandidaadid Eestist.

Kergejõustikus on olümpiakandidaadid: tawad liidub koostanud nimestiku sportlasist, kes wõiwad tulla kõne alla olümpiakandidaatidena.

Kergejõustikus on olümpiakandidaadi: 100 ja 200 m. R. Tomson, J. Tomson, 400 m. W. Resterow, W. Rattus, A. Pau, P. Kutti (A. Kullinkow), 800 ja 1500 m. R. Fatal, A. Jürlau (E. Prööm), 5000 m. E. Prööm, (F. Beldsinski, A. Peterman, E. Rätsep, R. Sams), 10.000 m. F. Beldsinski (A. Peterman, W. Treinberg, J. Anier), maraton E. Martin. 110 m. tõkkejwarus A. Hirsh, G. Bedman. Kõrgus — A. Kuuse (G. Schmidt, G. Kalm), kaugus — R. Küttis, H. Raska, (H. Anton), teiwas E. Arman (H. Kobin, H. Kolk), kolmikwarus L. Marks, E. Armi. Kuul — A. Wilding (J. Suuk, P. Puna, Schmidt), ketas — A. Wilding, O. Erikson, (R. Feldman, O. Kirp, E. Persim, E. Lilienthal), oda — G. Sule, A. Mägi (Uibo, Teng), wasar — K. Annamaa.

Olümpiakandidaadid **maadluses:** kärbeskaalus E. Sikk, J. Fromholts, sulgkaalus H. Kristal, kergekaalus W. Wäli, A. Toots, R. Miller, kergekeskkaalus O. Laak, A. Kukk, E. Puusepp, keskkaalus W. Froman, A. Kullisaar, W. Mägi, A. Willa, poolraskekaalus A. Reo. R. Karklin, raskekaalus K, Trossman.

Wõrumaa sportlik töökawa 1935. a.

Propaganda ja spordipäewade teostamiseks jagatakse maakond 8 rajooni: Kanepi, Põlwa, Rõuge, Urwaste, Antsla, Wana-Roosa, Wastseliina ja Antsla.

Wõistluste osas on ette nähtud: Suusamärgiwõistlust Wõrus ja Kasaritsas; Wõrumaa suusaesiwõistlused Kasaritsas 17. weebr. (10, 18 ja 30 km.); noorte suusaesiwõistlused Wõrus 24. weebr. (10 ja 5 km.); suusawõistlusi Wõru-Walga ja Petseri-Wõrumaa wahel; maak. esiwõistlused raskejõustikus 17. märtsil; noorte esiwõistlused maadluses ja poksis 24. märtsil; Wõru-Petseri ja Wõru-Walgamaa maadluses, poksis ja tõstmises. Ujumiskursused Wõrus 1. juunil; weespordipäew, maak. esiwõistlused ujumises 28. juulil Wõrus; maak. esiwõistlused rattasõidus 13.—14. juulil Wõrus.

Murdmaajooksu märgiwõistlused 24. ja 31. märtsil Wõrus ja 1., 14. ning 28. aprillil Kasaritsas; maak. esiw. murdmaajooksus 7. aprillil Wõrus (7 ja 4 km.); Wõrumaa spordipäew 12. mail Wõrus; Wõrumaa wõimlemispidustused 9. juunil Wõrus; maak. esiwõistlused kergejõustikus 13.—14. juulil, Wõru-Petserimaa; Wõru-Walgamaa; Wõru-Walga-Petserimaa kergejõustikus.

Liidu 1935 .a. eelarwe on koostatud kr. 1225 suurusena. Liidu juhatusse kuuluwad 1935. a.: esimees — spordinõunik R. Treimann, liikmed — kpt. R. Piibe, G. Suursaar, A. Leib, J. Koemets, kol. J. Tuling.

Mitropa jalgpall.

— Austrias oli esiwõistluste järjekorrale woorn suureks takistajaks harukdaselt tugew wihm, mis tegi wäljad läbi märjaks ega wõimaldanud kõiki wõistlusi läbi wiia. Ainus 1. liiga mäng peeti Sportklubi ja Faworitneri wahel ja lõppes wärawateta. Tabeliseis: Rapid 23, Vienna 17, Admira 16, F. C. Wien 14, Wacker 13, Libertas 12, Floridsdorf 12, W. A. C. 11, Sportklub 11, Faworitner 11, Austria 10, Hakoah 8.

— Tshehhi liigas olid pühapäewased tulemused: Prostejew—DFC 3:0, Teplitzer—Bohemians 3:0, Sparta—Zidenice 6:1, Slawia—Pilzen 2:2, Wiktoria Pilzen—Karlin 1:0, Kolin—Kladne 1:0. Tabelis esikohal Wiktoria, teine Slawia.

— Berliini meeskond Tennis-Borussia wõistles Poolas sealse meistri Ruchi wastu ja kaotas 1:3. Saksamaal on selgunud järgmised ringkonnameistrid: Chemnitzi politsei, Fürth, Schalke 04, Hannover 96. Selgumata weel 12 ringkonna meistrid.

Lühidalt wälismaalt.

Saksa naiskergejõustiklaste 25—30-liikmeline jõuk sõidab suwel, juuni 10.—25. päewa wahel Soome, et wõistelda 3—4 linnas Soome paremate naissportlastega.

Tatra wõistluste puudujääk. Halbade ilmade ja muude ebasobiwate tingimuste tõttu Kõrge Tatra suusasuurwõistlused ei annud neid tulemusi, mida tshehhid lootsid. Kõigi hotellide, raudteede, kohalike omawalitsuste jne. sissetulek on ligi 150.000 krooni wähem loodetust.

Wäinö Myllyrinne, kes Tallinna kaudu hiljuti sõitis Kesk-Euroopasse esinema tsirkusmaadlustes, olewat wälismaa reklaami järgi 260 sm pikk(!). Tema tegelik pikkus on 236 sm.

50 klm. suusatamises Rootsi meistriks A klassis tuli Häggblad ajaga 4:15.46; 2) Lindberg 4:26.47. B klassi wõitis Lif ajaga 4:15.01, tulles üldwõitjaks.

44,8 sek. ujutas jaapanlane Ishiwara 500 m. Tagajärg on uus jaapani rekord.

Magdeburgi ujumisklubi püstitas pühapäewal 4×200 m. teateujumises uue euroopa rekordi 9 min. 22,2 sek.

Naiste rekorde. Poola naisujutaja Kehrinkow saawutas uue poola rekordi 3000 m. — 6.22,4. Undis Blinkeni maailmarekord on 5.54,7. Rootsis Lisa Bengtsson saawutas rootsi rekordi 1000 m. ujutamises — 1.51,8.

Wastutaw toimetaja O. Soots.
O.-ü. „Waba Maa" trükk ja kirjastus.

RAHWALEHT

Ilmub kolm korda nädalas. Maksuta kaasas „Juturaamat".

Toimetus ja peatalitus Tallinn, Pikk 54 (vastu Oleviste kirikut).

Tellimishind: 1 kuuks postiga koju saates — 75 senti, 3 kuuks — 2 krooni, 6 kuuks — 3 kr. 80 senti. Väljamaale kahekordne hind. Aadressi muutmine 25 senti. Tellija võib tellimishinna väärtuses kuulutada maksuta. Kolme kuu ja pikema aja tellijad saavad tellida „Perekonnalehte" poole hinnaga, s. o. 25 senti kuus. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Kuulutuste hinnad: Kuulutusteküljel 5 senti millimeeter ühel veerul: esiküljel — 10 senti; tekstis kuulutusekirjaga — 12 senti, tekstikirjaga — 15 senti mm. Teenistuse- ja korteriotsimise kuulutused poole hinnaga.

Toimetaja kõnetunnid igapäev kella 10—12 enne lõunat. Talitus avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused ära anda ilmumise eelpäeval hiljemalt kella 4-ni p. l.

Telefonid. Toimetaja 444-73, toimetuse üldtelefon 449-90. Ärijuhatus 449-83, arvepidamine 449-84, tellimised 449-85, kuulutused 449-87, ekspeditsioon 431-14.

Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht" Tallinn.

Sõnamõistatus.

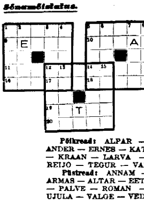

Põikread: ALPAR — AMBLA — ANDER — ERNES — KATEL — KEILA — KRAAN — LARVA — PADVA — REIJO — TEGUR — VALGA.

Püstread: ANNAM — ARULA — ARMAS — ALTAR — EETER — LARKA — PALVE — ROMAN — TRIKK — UJULA — VALGE — VEDEL.

Antud viietähelised sõnad tuleb asetada nii põik- kui püstridades õigetele kohtadele. Lahenduse kergendamiseks mõned tähed on juba õieti paigutatud.

Peale selle uusi mõistatuskombinatsioone ja uusi huvitavaid trikke, millega lõbustada seltskonda.

Auhindadeks eriti palju kirjandust ja 6 ülesvõtet fotoateljee A. Kinoffilt.

„Ajude Gümnastika" nr. 9.

TEATER

Kesknädalal, 6. märtsil kell ½8 õht. alandatud hindadega

„Fanny"

(„Kaugete randade") järg Marcel Pagnoli näidend 4 vaatuses.

Pääsetähed 1 kr. kuni 10 s.

Neljapäeval, 7. märtsil kell ½8 õhtul 21. korda alandatud hindadega

„Veenus sildis"

Robert Stolzi operett 3 vaat. Pääsetähed Kr. 1.75—20 snt.

Reedel, 8. märtsil kell ½8 õhtul Esietendus harilikkude hindadega

„Köpenicki pealik"

Carl Zuckmayeri komöödia 3 vaatuses, 17 pildis.

Pääsetähed kr. 1.50—20 s.

TEATER

Saksa teatri ruumes. Pühapäeval, 10. märtsil kell 15 (3 p. l.) Lastelavastuse esietenduseks

„Maa-alused"

Henrik Visnapuu muinasjutt Riho Pätsi muusikaga 5 pildis.

Astro-grafoloog

Wilma

Väike-Tartu mnt. 2—5. Otsustab elu saatust õigelt. Nõu- ja abi kõigis asjus.

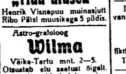

Optikaäri

H. BEM

Kuninga 6 (Güntheri kõrval), soovitab siskohaste hindadega prille ja teisi optikakaupu. Võetakse vastu kõiksugu terasasjade teritamist. Töö korralik ja kiire.

Olen üksi kui metsade haldjas, kauge nägemuste sügavas laanes... Unistan Sinust ja kevadest —

näkineid! —

Ei tea, kus leian ma teid? Sinu varas ma väärtusi ei leia, seda vaid üksi su isikus endas isikus hapras, binges helles — armastajas! ... Noor olen ma ise a. 25. Noor ole ka Sina, kes vastad a. 17—21. Kirjad slt. „Hüüde kaja".

Intelligentne härra, 32 a. vana, soovib

abielluda

fiktiivselt. Teatada kirjal. slt. „Nr. 32".

Kuulsam astroloog-hiromant **M-me RENÉ**

Maakri t. 16—6, ütleb Teie saatuse sündimisest surmani ka pildilt täpselt. Leiate nõu ja abi igas asjas.

Südames soove on sadu... Meeltes nii — väga kibeleb taha — Saame sõbraks, hea armas

noormees!

Sinule, sinule elaksin mina! Olen vallatu ja lõbus, kuid puudub sõber. Vastused slt. „Sõber".

Varakevade tuuled ju põldude kohal! Siin noor põllumees. Soovin

tutvust

perenaistega, kes ei põlga tööd ja tooksid endaga kaasa mu põldudele päikest ja kodule soojust. Vastused ühes enese ja elukookirjel., foto soovitav, slt. „Kündja".

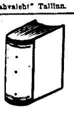

KÕITE-TARBEID

maleskliini, lastingut, kalinguri, vaharliet, kapitaalpaela, aktiniti, shagräänpabereid, kaane- ja eeskaanepabereid ilusates värvides ja moodsates mustrites müüme headel tingimustel

K-Ü. „RAHVAÜLIKOOL"

Harju 48, Jaani 6.

„RAHVALEHT" on müügil igas raudtee-jaamas.

Nimekaarte * Pulmakutseid * Matuselehti

valmistab kiirelt ja maitserikkalt

O-Ü. „Vaba Maa" trükikoda, Tallinnas,

Pikk tän. 54/56, tel. 449-87.